JĖZUITAI

IHS

laiškai bičiuliams

2019 ruduo–žiema

Šv. Ignacas. Zagrebo jėzuitų bažnyčios freskos fragmentas.
T. Vidmanto Šimkūno nuotr.

Visatos Kūrėjau ir Viešpatie, mūsų viltie, stiprybe ir džiaugsme!
Šloviname Tave, mus į save panašius sukūrusį
ir pašaukusį Tau tarnauti tampant Jėzaus bičiuliais.
Dėkojame Tau už mūsų Draugijos steigėją šv. Ignacą,
visko atsisakiusį, kad galėtų imtis to, ką jam patikėjai.

Viršelyje – interaktyvus žemėlapis „Jėzuitų kelias Lietuvoje“ (*jezuitukelias.lt*),
kuriame pažymėtos jėzuitų misijos vietos
nuo pirmųjų Draugijos narių atvykimo į Lietuvą 1569 m. iki šių dienų.

JEZUITŲ MISIJAI LIETUVOJE 450

Pažinti, pamilti, dalintis!

Turinys

T. Vidmantas Šimkūnas, SJ

Trys vizitai, trejopa žinia....2

Kardinolas Sigitas Tamkevičius, SJ

Dievo vedimas....4

Ses. Ligita Ryliškytė, SJE

Kad viskas eitų iš dieviškosios meilės....7

Brigita Zorkienė

Atsiskirti ištisu pasauliu....12

Kristina Rankelytė

Apaštalauti malda....15

Lukas Ambraziejus, SJ

Ekologija: naujas iššūkis tikėjimui?....21

Prof. habil. dr. Danutė Gailienė

Apie santykių ekologiją....26

Europos MAGIS 2019....28

Dvasinė ekologija....30

Marija Dūdaitė

Europos jėzuitų alumnai Lietuvoje....33

Susitikimas Kražiuose....36

Marius Jocys, SJ

Imk mano gyvenimą....40

T. Nicolaas Sintobin, SJ

Nerimtai apie tai, kas rimta....41

Šventė Čikagoje ir Lemonte....44

Laiškas Jonui Stintai....46

Nusišypsokime....48

T. Vidmantas Šimkūnas, SJ

Trys vizitai, trejopa žinia

Lietuva – gegužę, Austrija – liepą, Šveicarija – rugsėjį. Jėzaus Draugijos generolas Arturo Sosa lankė tris iš keturių provincijų, kurios kartu su Vokietija 2021 metais taps viena provincija *Europa Centralis*. Jo vizitų temos buvo lakoniškos: Lietuvoje – „įkvėpimas misijai“, Austrijoje – „tiltų statymas“, Šveicarijoje – „tikėjimas ir Bažnyčios kryptis“.

Lietuvos jėzuitams ir bendradarbiams povelykiniu laiku generolas kalbėjo apie jėzuitų ir visų krikščionių misiją. Sakė, kad galiausiai mes visi esame kviečiami dalyvauti Kristaus misijoje, kurią nuo pat pradžios vykdo jo Bažnyčia. Labai svarbu, ką veikiame, bet ne mažiau svarbu, kaip gyvename, nes bendruomeniškumas ir bendradarbiavimas krikščionio misijoje nepamainomi. Tai visiškai akivaizdu mūsų provincijoje. Džiaugiamės trimis mokyklomis su 1776 mokiniais ir 189 mokytojais, penkiomis bažnyčiomis (su keliais tūkstančiais tikinčiųjų) Kaune, Šiauliuose, Lemonte ir dviem Vilniuje, dvasingumo centrų Rygoje, Kaune ir Šiauliuose veikla. Tačiau vien 30-čiai mūsų provincijos jėzuitų tai aprėpti būtų neįmanoma. Džiaugiamės jumis, mieli bendradarbiai, ir esame dėkingi Dievui už jus ir jūsų indėlį.

Keliaukime į Austriją, kur tėvo generolo vizito tema – „statyti tiltus“ – gerai apibūdina užduotį provincijos, besiribojančios su daugeliu šalių ir kultūrų. Austrijos jėzuitų projektas vaikams iš gatvės *Concordia* sėkmingai veikia Bulgarijoje, Moldovoje, Rumunijoje. Įvairūs ugdymo kursai Vienos jėzuitų centre sutraukia dalyvius iš Rytų ir Vakarų Europos bei vietinius įvairių socialinių sluoksnių žmones. Šiais individualizmo laikais daugelis gyvena savo burbuluose, tarsi kamerose, kuriose girdi tik savo aidą. Jie

girdi tik tuos, kurie kalba taip pat, kaip jie. Surasti būdų padėti vieni kitiems iš tikrųjų išgirsti ir susikalbėti yra kilni ir nelengva užduotis fragmentuotoje ir individualizmo persmelktoje Europos visuomenėje. Tiltų statymas – aktuali tema mums visiems ir dėl to, kad, kaip minėta, nuo 2021 metų keturios provincijos, apimančios šešias šalis (Austriją, Latviją, Lietuvą, Švediją, Šveicariją ir Vokietiją) taps viena daugiataute, daugiakalbe ir daugiakultūre jėzuitų provincija. Turime išmokti priimti vieni kitų įvairovę, šviesiąsias ir šešėlių temdomas puses. Austrijos jėzuitų provincijolas t. Bernhardas Biurgleris pajuokavo: „Jei pažvelgsime į euro banknotus, ant jų matysime įvairių epochų Europos tiltus ir vartus. Tai – vieno austrų dizainerio darbai. Jam Europos projekto esmė – „tiltų ir durų Europa“.

Rugsėjis, Šveicarija. Tėvo generolo žinia jėzuitų bendruomenei – mūsų ir pasauliečių misija yra ta pati Bažnyčios misija. Ciuricho universitete diskusijoje su penkiais Bažnyčios ir medijų atstovais jis svarstė, ką reiškia būti krikščioniu šiandien ir kurlink eina Bažnyčia. Gyvename vis labiau sekuliarėjančioje visuomenėje, kuri tiki mokslu ir pati neieško ryšio su krikščionybe, o krikščionis, priimdamas mokslo pažangą, gerbdamas jo suverenumą, bando kelti visuomenei ir kiekvienam asmeniui svarbius egzistencinius klausimus ir kviečia dialogui. Mums reikia biblinės išminties, kuri žvelgia ir į praeitį, ir į ateitį, tačiau neleidžia nei užstrigti praeities nostalgijoje, nei perdėtai reaguoti į naujausios mados šūksnius. Ji moko sekuliarumą priimti kaip galimybę apsispręsti dėl tikėjimo, dėl vis gilesnio jo suvokimo. Mūsų misija šiandien yra gyventi vientisą, autentišką gyvenimą rūpinantis ne tik savimi, bet vis labiau tampant žmonėmis dėl kitų.

Šis žvilgsnis į tris tėvo generolo vizitus ir trejopą žinią tegul padrąsina mus nebijoti permainų. Ignaciškasis dvasingumas moko, kad kartais keblios padėtys pasitarnauja kaip malonė naujai geresnės kokybės pradžiai. Jei norime būti ištikimi savo pirminei charizmai „tarnauti sieloms“, turime keistis likdami ištikimi „tikėjimo ir teisingumo“ principu ir visada aktualiam Evangelijoje bei krikščioniškoje antropologijoje įsišaknijusiam dvasingumui.

Baigiantis jubiliejiniams jėzuitų misijos metams, Lietuvos ir Latvijos jėzuitų vardu nuoširdžiai dėkoju visiems mūsų bendradarbiams ir bičiuliams, rėmėjams, visiems prisidėjusiems prie šventinių renginių organizavimo bei visais matomais ir nematomais būdais remiantiems jėzuitų – mūsų bendrą – misiją. Ačiū, kad vieni kitus palaikydami kartu einame krikščioniško tikėjimo keliu. Ačiū, kad esate mūsų bičiuliai, kad mus jungia ignaciškasis dvasingumas ir troškimas *magis* – siekti daugiau, labiau, prasmingiau ir giliau gyventi savo pašaukimu.

T. V. Šimkūno nuotr.

Sveikiname pirmąjį kardinolą jėzuitą Lietuvos istorijoje!

DIEVO VEDIMAS

Dievo žodis skatina gyvenimo kelionėje vadovautis ne pasaulio ir ne savo išmintimi, bet leisti Šventajai Dvasiai vesti mus visais, kartais nelengvais, šio gyvenimo keliais. Jėzus užtikrino, kad Šventoji Dvasia reikiamu metu įkvėps, kaip reikia elgtis: „Kai jie ves jus į sinagogas pas viršininkus ar vyresnybes, nesirūpinkite, kaip ginsitės ar ką atsakinėsite, nes Šventoji Dvasia tą pačią valandą jus pamokys, ką kalbėti“ (Lk 11–12).

Šiuo metu, kai esu kviečiamas į naują tarnystę, bandau prisiminti, kaip mane Dievas vedė per ilgą gyvenimą. Dėkoju Dievui už tėvus, ypač motiną, turėjusią gilų tikėjimą ir per Krikštą paaukojusią mane Dievui – norėjusią, kad tapčiau kunigu. Nespėjusi apie tai pasakyti, ji anksti mirė, kai vaikui buvo labai reikalinga. Tikiu, kad, būdama Dievo artumoje, ji meldė Viešpatį, idant jos vaikas gyvenime nepasiklystų.

Lietuvai didelė garbė turėti net du kardinolus!

Didele Dievo dovana tapo nuo NKVD mano parapijoje besislapstantis kunigas salezietis Antanas Skeltys. Tėviško ir pamaldaus kunigo įtaka man pasirenkant kunigystę nekelia abejonių. Jis paskatino dažnai priimti Susitaikinimo sakramentą ir Eucharistiją. Į gėrį kreipė pavyzdys parapijos klebono, kurio darbo kambaryje ant sienos buvo išpieštas didelis kryžius ir žodžiai:

„Ora et labora“ (melskis ir dirbk). Paprašiau išversti, ką jie reiškia, bet nereikėjo nė vertimo, nes kasdien mačiau kleboną besimeldžiantį ir dirbantį. Nedirbo tik tuomet, kai gulėjo mirties patale.

Prieš 64-erius metus Kauno katedroje su ašaromis akyse kalbėjau rožinį, kad atsivertų kunigų seminarijos durys, nes atrodė, kad dėl sovietinės valdžios daromų kliūčių tai gali neįvykti. Malda buvo išklausyta.

Rengdamasis kunigystei sutikau kunigą jėzuitą Pranciškų Masilionį, parodžiusį kelią į dvasinio gyvenimo gelmę ir padėjusį išnarplioti daugelį abejonių.

Kunigystės kelias per sovietmetį nestokojo išbandymų. Anuomet tikriausiai nebuvo kunigo, kuris nebūtų buvęs verbuojamas tapti Tėvynės ir Bažnyčios išdaviku. Verbuotojai veidmainiškai kviesdavo tik draugauti ir žadėdavo viską: studijas Romoje, geras parapijas vyskupijoje. Kiekvieną kartą, kai susidurdavau su gundytoju, akivaizdžiai pajusdavau Šventosios Dvasios įkvėptą mintį, kaip atsakyti, kad nesusipinčiau su sovietiniu saugumu ir nebūtų užkirstas kelias į kunigystę.

Vizitas Jėzaus Draugijos kurijoje Romoje. Iš kairės: arkivysk. Lionginas Virbalas, kardinolas Sigitas Tamkevičius, Jėzaus Draugijos generalinis vyresnysis t. Arturo Sosa, Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas t. Vidmantas Šimkūnas.

Dėkoju Dievui už įkvėptą mintį atsiduoti tarnystei Bažnyčioje įsitraukus į Jėzaus Draugijos veiklą. Į atmintį giliai įsirėžė mėnesį trukusios rekolekcijos ant Drūkšių ežero kranto, kai virš galvos skrido lėktuvai užgniaužti Prahos laisvės pavasario. Tos ilgos rekolekcijos išvedė į dvasinės laisvės kelią, kurio sovietinė prievarta nepajėgė užtverti.

Dievas įkvėpė drąsos nesilaikyti sovietinių įstatymų, reglamentuojančių kunigo sielovadinę veiklą, nes anuomet kunigui buvo paliktas tik kulto tarno statusas. „Aš sakau jums, savo bičiuliams: nebijokite tų, kurie žudo kūną ir paskui nebegali daugiau kenkti. Aš parodysiu, ko turite bijoti: bijokite to, kuris nužudęs turi galią įstumti į pragarą. Taip, sakau jums, šito bijokite!“ (Lk 12, 4–5). Dievo Dvasia įkvėpė atlikti darbus, kurie anuomet atrodė sunkiai įvykdomi ir labai pavojingi.

Per tuos kunigo ir vyskupo tarnystės metus didelė Dievo dovana buvo seserys vienuolės, kurios savo pavyzdžiu padėjo branginti prisiimtus įsipareigojimus ir kurios nepabūgdavo pačių pavojingiausių darbų. Už visa tai esu joms labai dėkingas.

Mano pagarba ir dėkingumas kunigams ir vyskupams, į kuriuos visada galėjau atsiremti; jie buvo ištikimi Dievui bendradarbiai, padėję vykdyti kartais nelengvą kunigo, vėliau – vyskupo, tarnystę.

Prisimenu daugelį pasauliečių – vyrų ir moterų, – kuriuos sutikau kaip kunigas ar vyskupas. Jų uolumas ir ištikimybė Dievui tiesiog žavėjo, jei ne jie, kur kas sunkiau būtų buvę atlikti savo tarnystę.

Neperdėdamas pasakysiu, kad didžiausia Dievo Dvasios dovana buvo kryžius, kurį sovietinio teismo ištarme gavau, kai jau buvau nuėjęs ilgą kunigystės kelią. Anuomet neatrodė, kad kryžius yra dovana – mes daug ką perkainojame tik žvelgdami iš perspektyvos. Lagerio ir tremties kryžius, be jokios abejonės, buvo didesnė Dievo dovana už kardinolo titulą. Titulai kartais žmones net sugadina, o kryžius, nešamas prisilaikant Dievo rankos, visuomet mus dvasiškai augina.

Popiežius Pranciškus, pakvietęs mane į naują tarnystę, savo palydinčiame laiške parašė: „Iš širdies linkiu, kad, dabar jau priklausydamas Romos kunigijai, mokėtum gyventi tomis dorybėmis, kurios išreiškia tikrąjį krikščioniškąjį kilnumą: ištikimybę „us que ad efusionem sangvinis“ – „iki kraujo praliejimo“, kurią pagal tradiciją simbolizuoja raudonas kardinolų rūbas.“ Popiežius palinkėjo auginti gebėjimą atjausti visus vyrus bei moteris, kurie yra tapę blogio aukomis ir patekę į jo vergiją.

Jėzaus Draugijos kurijos terasoje.
Tolumoje matosi Šv. Petro bazilikos kupolas.

Šia proga noriu atsiprašyti visų, kurių aš nesugebėjau atjausti arba kurie galbūt matė mano asmenyje ne tiek tėvą, kiek kietą pareigos vykdytoją.

Visus savo draugus, bičiulius ir bendros dvasios vyrus bei moteris prašau lydėti mano tarnystę malda. Prašykite Viešpatį ne ilgo gyvenimo, bet bekompromisės ištikimybės atsiliepiant į Šventosios Dvasios vedimą.

Kardinolas
Sigitas Tamkevičius

Ses. Ligita Ryliškytė, SJE

Kad viskas eitų iš dieviškosios meilės ir viskas į ją grįžtų

Su Eucharistinio Jėzaus seserimis susipažinau atvykusi studijuoti į Vilnių, tirdama savo vienuolinį pašaukimą. Baigiamojoje vidurinės mokyklos klasėje ryte prarijusi iš vietos kunigo (ir anuomet jėzuitų naujoko) gautas mašinėle spausdintas šv. Ignaco Dvasines pratybas, jau pirmame kurse pradėjau ieškoti kokių nors „jėzuičių“. Per ateitininkus atklydusi po beatsikuriančios Šv. Kazimiero bažnyčios skliautais tokias ir sutikau. Ne tik sutikau, bet ir prilipau. Kartu su tėvais jėzuitais, tuo metu vadovaujamais t. Jono Borutos, seserys darbavosi burdamos Šv. Kazimiero jaunimą, į kurio veiklą nejučiomis įsiliejau (nugara iki šiol atmena t. Antano Gražulio mėgto „bulvės“ žaidimo kamuolį!). Po kelerių metų pasiprašiau priimama ir į seserų bendruomenę. Šis trumpas pasidalijimas yra žvilgtelėjimas į mūsų vienuolijos „jėzuitiškąjį“ paveldą ir bendradarbiavimo su tėvais jėzuitais patirtis.

Vienuolijos įkūrėjas t. Pranciškus Masilionis su seserimis po rekolekcijų

„Šeimelė“

Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacija (*Sorores Jesu Eucharistici* – SJE) buvo įsteigta 1947 m. spalio 11 d. Kauno arkivyskupijoje. Jos įkūrėjas – „meilės jūra“ vadintas tėvas jėzuitas Pranciškus Masilionis (1902–1980). Pirmoji bendruomenė buvo suformuota Šiauliuose, kur t. Pranciškus jau kurį laiką darbavosi

Eisena į Šiluvą sovietmečiu – tikėjimo ir pasipriešinimo sovietinei valdžiai išraiška

drauge su kitais jėzuitais, tarp jų – su t. Benediktu Andruška ir t. Antanu Šeškevičiumi. Galbūt iš pastarojo t. Pranciškus perėmė ir būdą kongregaciją vadinti „šeimele“ (kalėdamas Vorkutoje, t. Šeškevičius Jėzaus Draugiją laiškuose vadino „mūsų šeima“).

Kai prieškaryje veikusios vienuolijos buvo išsklaidytos ar pasitraukė į pogrindį, t. Pranciškus suprato, kad naujai įsisiautėjusiam blogiui pasipriešinti reikia radikaliai: steigti naują bendruomenę. Pirmosiomis naujai įkurtos „šeimelės“ seserimis tapo t. Pranciškų pažinojusios aktyvios parapijos inteligentės, ieškojusios, kaip geriausiai atsiliepti į Dievo kvietimą ir kaip pasitarnauti komunizmo distopijos smaugiamiems Lietuvos tikintiesiems. Tarp pirmųjų seserų buvo ir Julija Kuodytė (ses. Ksavera, visų dažniausiai vadinta ses. Julyte), vėliau ilgą laiką vadovavusi kongregacijai sudėtingomis pogrindžio sąlygomis. T. Pranciškus norėjo, kad seserys save suvoktų kaip paties eucharistinio Jėzaus mokines ir bendražyges. Tie, kurie ką tik išgirdote kažką pažįstama, nesuklydote: panašiai kaip jėzuitai, taip ir pirmosios eucharistietės savęs neįsivaizdavo kokioje nors geresnėje draugijoje kaip Jėzaus. Nors t. Masilionis seserims prisakė mylėti ir Švč. Mergelę Mariją, ir šv. Kryžiaus Joną, naujoji bendruomenė turėjo vadintis eucharistinio Jėzaus vardu, nes t. Pranciškus Eucharistiją suvokė kaip save visiškai dovanojančios meilės slėpinį – patikimiausią šaltinį, iš kurio seserys turėjo semtis stiprybės dovanoti save kitiems iki galo, kaip jis sakydavo, „dėl pilnutinio žmonių išganymo“. Jis rašė: „Sesutės tegul siekia kiekvienam žmogui perteikti pilnutinį išga-

nymą, t. y. gyvą tikėjimą, kuris veikia visomis dorybėmis, ypač meile, ir vis gražesnį gyvenimą jau ir čia, ant žemės, bet taip, kad viskas eitų iš dieviškosios meilės ir viskas į ją grįžtų."

Ugdymo pagrindas

Seserų ugdyme ir kasdieniame vienuoliniame gyvenime svarbiausias buvo ignaciškasis dvasingumas. T. Pranciškaus dėka seserys ir šiandien duoda visiško paklusnumo Dievo valiai, ypatingos sielų ir artimo meilės bei kitus pažadus. Ugdomos seserys išmoksta, kad jokie darbai neturi išstumti sąžinės peržvalgos, padedančios Dievą atrasti visur. Įvairios šv. Ignaco Pratybų įžvalgos t. Pranciškaus buvo gyvai perteiktos jau pirmosioms seserims. Dar dabar ausyse skamba a. a. ses. Julytės, išugdžiusios ne vieną seserų kartą, tariamas *tantum quantum* (tiek kiek). Šie du žodeliai nurodo į šv. Ignaco Pratybose paaiškintą dvasinės indiferencijos principą: sveikatos, garbės ar turtų netrokšti labiau nei ligos, negarbės ar skurdo. Visko trokšti tiek, kiek to reikia siekiant didesnės Dievo garbės. AMDG (*ad maiorem Dei gloriam*, didesnei Dievo garbei) ir dabar išgraviruotas mano *iPad'o* nugarėlėje – kad prisiminčiau, kam tas modernus įrenginys man reikalingas. Nors atrodytų, kad šį semestrą dėstydama jėzuitų universitete niekaip neturėčiau šito pamiršti, kontempliacija veikloje ne visada atsilaiko prieš (jėzuitiško) akademinio kalendoriaus totalitarinį režimą!

Tėvo Pranciškaus seserims paliktuose puslapiuose dažnai skamba kvietimas kilti į žygį, kurio šūkis: „Sielų! Sielų!", karžygiškai siekti dorybių, nepasiduoti nei baimei, nei stagnacijai. Pokario metais Katalikų Bažnyčiai Lietuvoje nuolat išgyvenant persekiojimą, kongregacijos steigėjas ragino seseris semtis stiprybės iš pirmaisiais amžiais persekiojamų krikščionių, būti drąsias, kūdikiškai pasitikėti Dievu, dėkoti už patiriamus išbandymus. Renkantis darbus, prisakė seserims neužsidaryti „prie krosnies" (net ir klebonijų), bet eiti į žmones, „vis į didesnį jų būrį", t. y. darbuotis parapijose, mokyklose, universitetuose, ligoninėse, taip pat vykti į misijas. Jėzuitiškas apaštalinis uolumas ir *magis* principas atsiskleidė ir t. Pranciškaus patarime, kad seserys parapijose dirbtų „vadų sistema", t. y. rinkdamosi tinkamas padėjėjas – mažų grupelių vadoves, per kurias galėtų pasiekti kuo daugiau žmonių. Taip raginamos seserys nedvejojo: rizikuodamos laisve, su totalitariniu režimu jos kovojo priemonėmis, kurios galėjo atrodyti kaip Dovydo akmenėliai prieš Galijoto šarvus. Bet ir tie akmenėliai mušė skyles režimo pamatuose. Seserys katechizavo vaikus, jaunimą, suaugusiuosius, o arkivyskupui J. Steponavičiui pritarus, vyko ir į misijas Kazachstane, Gruzijoje, Moldovoje ir kitur. 1969 m. t. Masiliono remiamos seserys subūrė Eucharistijos bičiulių są-

jūdį. Čia ypač daug nuveikė ses. Gema Jadvyga Stanelytė, kuri už Bičiulių ir jiems prijaučiančių maldingų eisenų organizavimą 1980 m. buvo suimta ir nuteista trejus metus kalėti Uralo lageryje. Bet turbūt geriausiai seserų „ardomoji" veikla žinoma dėl jų bendradarbiavimo su tėvais jėzuitais, kurie aktyviai veikė pogrindžio sąlygomis, ypač leidžiant Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką.

Anuomet ir dabar

Bendradarbiaudamos su neseniai kardinolo titulą gavusiu t. Sigitu Tamkevičiumi, SJ, ne viena seserų prisidėjo slapta renkant medžiagą, rašant, spausdinant, redaguojant ir platinant Kroniką. Apie savo bendradarbiavimą su t. Sigitu ses. Bernadeta Mališkaitė rašo: „Suėmus Šv. Šeimos kongregacijos seseris Oną Vitkauskaitę ir Genovaitę Navickaitę, tuometinis Kybartų klebonas Sigitas Tamkevičius pakvietė talkinti rengiant Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką. Pažinojau jį kaip kunigą, mylintį Dievą ir žmones. Mylintį darbais. Kadangi pati esu kybartietė, pažinojau kaip parapijos kleboną, kurio autoritetas buvo ir liko didžiulis. Žmonės mylėjo jį ir gerbė už drąsą, trumpus, bet visada aktualiais klausimais parengtus pamokslus. Klebono tikėjimą liudijo pagarba liturgijai, punktualumas ir ypač padėkos Viešpačiui laikas po šv. Mišių, lyg tyli keliolikos minučių adoracija...Tėvas Sigitas mylėjo jaunus žmones, rūpinosi dvasiniais jų reikalais, buvo stebėtinai jiems prieinamas: kur, jei ne klebono sode, raškyti pirmąsias braškes ir obuoliukus, kur kitur švęsti Naujuosius metus ar Vasario 16-ąją? Kadangi daiktų turėjo minimaliai, knygų lentynos būdavo išnešamos, iš dviejų klebonijos kambarių padaroma salė – toliau jau šokiai ir žaidimai kone iki paryčių. O klebonas, mūsų žiniomis, persikeldavo į garažą... Kreipdamasis į vaikus ir jaunimą, tiesos neglaistė, tad kalbėdavo aiškiai: „Su kuo mes? Stosi į komjaunimą ir tave kaip gerą šokėją vešis su visu kolektyvu į Lenkiją (anuomet prilygusią Prancūzijai) ar nestosi ir liksi namuose? Švęsi Kalėdas ir neisi į mokyklą, o paskui tave bars, mažins elgesio pažymį... Ar neišdrįsi? Ar viešai paliudysi, laikysiesi to, kas tau brangu?"

Vidinė laisvė rinktis tai, kas pasitarnauja didesnei Dievo garbei, nepaisant kainos, yra šv. Ignaco Dvasinių pratybų centre. Ši laisvė atpažįstama ir Jėzaus Draugijos narių, ir jų bendradarbių gyvenime. Viena tokios laisvės apraiškų – atsakomybės prisiėmimas. Štai ką ses. Bernadeta prisimena apie susitikimą su anuomet jėzuitams pogrindyje vadovavusiu t. Jonu Danyla.

„Buvo labai sudėtingi, painūs, šiandienos žmogui sunkiai suvokiami laikai. Iš tėvo Danylos gavome laišką, gana griežtą. Jame buvo ypač akcentuotas vienuolinio klusnumo įžadas, atvirumas vyresniesiems. Žodžiu, laiškas skambėjo kaip perspėjimas... Tuo

metu gyvenome Kybartuose ir aktyviai dalyvavome pogrindžio veikloje. Tęsėme Kronikos leidybą po jos redaktoriaus t. Sigito Tamkevičiaus arešto. Ne viską ir ne visiems vyresniesiems ar vienuolijos tarybai galėjome atskleisti. Ne todėl, kad nepasitikėtume, bet kad dirbant tuometinėmis sąlygomis reikėjo laikytis itin griežtos tylos. Paklusti kai kuriais klausimais irgi buvo keblu. Supratome, kad jei išsisklaidytume po skirtingus miestus, būtų keblu su slėptuvėmis, pernelyg didelis mūsų judėjimas „saugumui“, tikėtina, keltų įtarimą. Nutarėme vykti pas t. Danylą pasiaiškinti dėl susidariusios situacijos ir mūsų elgesio, dėl kurio jis mus įspėjo. Tėvas Danyla išklausė. Nepaisant situacijos keblumo (aplinkybės buvo tikrai labai painios), jis pabrėžė artimo meilės svarbą ir tai, kad aukščiausias arbitras yra žmogaus sąžinė. O atsakingai daryti dvasinę įžvalgą ir rinktis, kaip elgtis toliau, konkrečiu atveju atsižvelgiant į aplinkybes, paliko spręsti pačioms. Padrąsinęs išleido namo. Man darė įspūdį jo sveika nuovoka, paprastumas, empatija, pasitikėjimas kitu. Nesmalsavo, nebandė sužinoti daugiau nei būtina, jautėsi pagarba žmogui, o juk buvome dar labai jaunos.“

Baigdama galiu tik paliudyti, kad jau nebe pogrindžio sąlygomis dvidešimt penkerius metus įvairiai bendradarbiaudama su tėvais jėzuitais kaip sesuo eucharistietė tebesu žavima panašių jų savybių: paprastumo, pagarbos žmogui, vidinės laisvės. Ir neabejoju, kad šios savybės kyla iš esminės – eucharistinės – nuostatos, kurią išreiškia t. Masilionio žodžiai: „Kad viskas eitų iš dieviškosios meilės ir viskas į ją grįžtų.“ Savo privilegijų nei naudos nesilaikančios meilės slėpinyje, tikiu, mūsų – SJE ir SJ – dvasingumai yra giliausiai persipynę.

1979 m. rugsėjo 18 d. susirinkę palaikyti studentės, teisiamos už vaikų katechizaciją. Dalyvavo jėzuitai t. P. Masilionis, t. S. Tamkevičius, t. A. Gražulis, kiti kunigai ir seserys vienuolės. Seserų eucharistiečių archyvo nuotr.

Brigita Zorkienė

ATSISKIRTI IŠTISU PASAULIU

Emblema iš: *Tollenarius, Jean de.Imago primi saeculi Societatis Jesu*, Antwerpen, 1640

Į krikščionybę atsivertęs korėjiečių kankinys iš: *Cardim, A. F. Fasciculus e Iapponicis floribus...* Roma, 1646

„Ką tik pajėgiu, viską darau, – Vilniuje užaugusiam, 1564 m. į Lenkiją jėzuitus pakvietusiam kardinolui Stanislavui Hozijui rašė Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius, – net rizikuodamas savo galva, kad tik Bažnyčios reikalai pagerėtų.“

Pirmasis Lietuvoje apsilankęs jėzuitas, ispanas Alfonsas Salmeronas laiškuose savo bičiuliui Ignacui Lojolai jėzuitų įsikūrimo Lietuvoje galimybes įvertino kaip beveik neįmanomas, tačiau aktyvus kontrreformacijos veikėjas V. Protasevičius buvo tvirtai apsisprendęs imtis iniciatyvos ir Lietuvoje įkurdinti jėzuitus. Jis nupirko erdvų dviejų aukštų namą, kuriame turėjo įsikurti būsimoji kolegija, ir parūpino jai keletą žemės sklypų, netgi nežinodamas, ar jo prašymas išvis bus patenkintas. Galiausiai 1569 m. rugsėjo 28 d. į Vilnių atvyko pirmoji keturių jėzuitų grupelė, kurią atlydėjo Lenkijos ir Lietuvos jėzuitų viceprovincijolas Franciskas Sunjeras, o 1570 m. buvo įkurta kolegija, kuriai 1579 m. suteiktos universiteto teisės.

Ignacas Lojola turėjo didelių užmojų, susijusių su misijomis ir ordino plėtra – jis tikėjęsis per mūsų kraštą pasiekti kitus, daug tolimesnius ir egzotiškesnius regionus. Didžiųjų geografinių atradimų bei Reformacijos amžiai pasižymėjo ne tik mokslo pažanga, bet ir kelionėmis į svetimus kraštus, naujų žemių atradimu, misijomis, pamažu visa tai persipynė ir su krikščioniškos kankinystės misijose idėja. Jėzuitų nebaugino pavojai ir kankinių likimas toli nuo tėvynės. Beveik pusė visų jėzuitų misionierių, vykusių į Kiniją, žuvo dar pakeliui: dažniausiai nuo piratų rankos, per stichines nelaimes, laivų katastrofas, epidemijas ir dėl kitų priežasčių. Nuvykusieji labai dažnai būdavo pasmerkiami myriop vos įkėlę koją į krantą... Kiti – persekioti, kalinti ir kankinti – neišsižadėjo savo tikėjimo bei karšto pažado „padėti sieloms“.

Jėzuitų kankinių gyvenimo ir mirties istorijos suguldavo į knygas ir tapdavo sektinais pavyzdžiais būsimiems misionieriams. Pirmasis jėzuitas misionierius šv. Pranciškus Ksaveras į Indiją išvyko dar 1541 m., o 1622 m. jis buvo paskelbtas šventuoju ir misijų globėju. Šv. Pranciškus Ksaveras tapo jėzuito misionieriaus idealu. Simboliška, kad įkvėpti jėzuitai dažnai savo prašymus vykti į misijas rašydavo šv. Pranciškaus Ksavero šventės dieną – gruodžio 3 d.

Susidūrimas su naujomis kultūromis ir vietinėmis religijomis kėlė iššūkių Bažnyčiai ir vertė ją ieškoti naujų būdų skelbti Evangeliją, nustatyti savo santykį su „Naujuoju pasauliu". Jėzuitai suprato, kaip pritraukti kitatikius ne jėga ar prievarta, o tuo, kas jiems įdomu. Pvz., Matėjus Ričis Kinijos imperatorių ir jo dvarą sudomino matematika ir astronomija, o Pietų Amerikoje misionieriai pastebėjo, jog vietiniai mėgsta muziką ir tuo pasinaudojo plėsdami savo veiklą katalikiškose redukcijose. Įvairiuose dabartinės Brazilijos, Paragvajaus, Urugvajaus, Argentinos, Bolivijos regionuose buvo steigiamos gyvenvietės, turėjusios plačią autonomiją nuo kolonijinės valdžios. Jose kartu įsikūrę vienuoliai mokė vietinius gyventi pagal krikščioniškus priesakus, taip pat įvairių amatų ir rašto, ragindami atsikratyti archajiškų papročių ir prietarų.

Jėzuitų misijos veikė visuose žemynuose – jų geografija ir pasiekimai įspūdingi: mūsų dienas pasiekė daug misionierių paliktų įvairiausių tolimų kraštų ir egzotiškų kultūrų, papročių, gamtos, istorijos tyrinėjimų. Jėzuitų misionieriai davė pradžią tokiems megapoliams kaip San Paulas ir Rio de Žaneiras Brazilijoje, pakrikštijo ir rašto išmokė tūkstančius žmonių.1554 m. sausio 25 d. dabartiniame didžiausiame Brazilijos mieste San Paule buvo įkurta jėzuitų misija, o šv. Juozapas de Ančieta pradėjo mokytojauti 1556 m. įsteigtoje kolegijoje: jėzuitams dėstė lotynų kalbą, vietinius vaikus mokė katalikiškų maldų ir giesmių tupių bei portugalų kalbomis. 1555 m. jo parengta tupių-gvaranių kalbų gramatika ilgainiui tapo parankine knyga visiems jėzuitų misionieriams Pietų Amerikoje.

Vokiečių jėzuito – „paskutinio žmogaus, kuris žinojo viską" – Atanazijaus Kircherio egzotinių kraštų tyrinėjimai buvo itin laukiami, populiarūs ir naudingi misionieriams. Įspūdingai iliustruotoje knygoje „Kinijos paminklai" autorius pateikia Tolimųjų Rytų kultūros, gamtos, kalbų tyrinėjimus: joje galima rasti į hindi kalbą išverstas katalikų maldas, tenykštės gamtos aprašymus su iliustracijomis ir t. t. Kinijos studijoms (sinologijai) pradžią davė jėzuitų misionieriai, pradėję savo krikščioniškas misijas paskutiniaisiais Mingų dinastijos, valdžiusios Kiniją 1368–1644 m.,

Šv. Pranciškaus Ksavero atvaizdas iš: *Bartoli, D. De vita, et gestis S. Francisci Xaverii...* Lyon, 1666

Frontispisas iš: *Kircher, A. China monumentis... illustrata.* Amsterdam, 1667

Portretas iš: *Schall von Bell, J. A. Historica narratio...* Wien, 1665

dešimtmečiais. Šio regiono apžvalga pirmiausia prasidėjo nuo novatoriškų vietos kalbos, rašmenų sistemos tyrimų bandymų. Prancūzų jėzuito Žano Žozefo Mari Amijo dėka Vakarus pasiekė bene pati garsiausia knyga apie karo taktiką ir strategiją, sukurta Rytuose – 1772 m. Paryžiuje buvo išleistas Sun Dzi karinis veikalas „Karo menas“ prancūzų kalba. Vokiečių jėzuitas ir astronomas Johanas Adamas Šalas fon Belas didžiąją savo gyvenimo dalį praleido misijoje Kinijoje – išplaukęs į Kiniją iš Lisabonos 1618 m. į Europą jau nebesugrįžo. Jėzuitas aprašė ordino misijas Kinijoje, o išmokęs kinų kalbos, kartu su apsikrikštijusiu kinų astronomu, matematiku ir rašytoju Ksu Guangki, reformavo kinų kalendorių ir pateikė tikslesnes Saulės bei Mėnulio užtemimų prognozes. Jėzuitas užsitarnavo Kinijos imperatorių pagarbą ir tapo vienu patikimiausių valstybės patarėju. Tuo pasinaudojęs, jis gavo leidimą jėzuitams Kinijoje statyti bažnyčias ir pamokslauti – tokiu būdu per 14 metų buvo pakrikštyti apie pusė milijono kinų.

„Didžiuojamės šito jauno žmogaus, Vilniaus jėzuitų kolegijos alumno, užmoju dalintis Evangelijos lobynu, prieš 390 metų atvedusiu jį į Indiją ir Kiniją“, – rašoma tuometinio Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolo t. Gintaro Vitkaus sveikinime paminklinio akmens jėzuitui Andriejui Rudaminai atidengimo Goa mieste, Indijoje, proga 2015 metais. A. Rudamina, pirmasis lietuvis, išsilaipinęs Indijoje ir pirmasis lietuvis, išvykęs į misijas, ordino generolui Mucijui Vileskiui rašė: „Noriu save visiškai paaukoti Kristui, siekdamas kiek galima tobulesnio išsižadėjimo būdo, idant ne tik pasitraukčiau iš tėviškės, nuo draugų ir kt., pats pasilikdamas savame krašte, bet ir nuo jų atsiskirčiau, jei taip galima sakyti, ištisu pasauliu ir tokiu būdu iš Dievo meilės visiškai atitrūkčiau nuo tų malonumų, kuriais galėčiau džiaugtis, gyvendamas arti savųjų. Tai noriu skirti Viešpačiui [...].“ Tačiau taip pat didžiuojamės ir norime prisiminti ir daugelio kitų jėzuitų misionierių gyvenimo bei darbų istorijas – šio noro paskatinti dalinamės Vilniaus universiteto bibliotekoje saugomomis istorijomis ir kviečiame prisiminti visus tuos žmones, kurie noriai veržėsi į dar nepažintą „Naująjį pasaulį“ ir paaukodavo savo gyvybes šio troškimo vedami.

Visas straipsnį papildančias iliustracijas bei daug kitų unikalių eksponatų, saugomų Vilniaus universiteto bibliotekoje, kviečiame pamatyti jėzuitų misijos Lietuvoje 450 metų jubiliejui skirtoje parodoje „Unus non sufficit orbis: Vieno pasaulio negana“, kuri veiks iki 2019 m. pabaigos Vilniaus universiteto bibliotekos Baltojoje salėje.

Kristina Rankelytė

APAŠTALAUTI MALDA

Šių metų spalį popiežius Pranciškus paskelbė Misijų mėnesiu, vėl atkreipdamas dėmesį į visų pakrikštytųjų misiją nešti Evangelijos žinią pasauliui.Tačiau apaštalauti galima ir neišsiruošus į tolimus kraštus. Ši apaštalavimo malda praktika, pasirodo, jau mini 175 metų sukaktį! Jos ištakos siekia 1844 m., kai vienos Pietų Prancūzijos jėzuitų kolegijos studentų dvasios tėvas François Xavier Gotreleťas pasiūlė studentams naują būdą būti apaštalu ir misionieriumi kasdieniame gyvenime, pavedant Kristui visus dienos darbus ir veiklas. Šį žingsnį paskatino konkrečios aplinkybės: trumpam iš misijų kraštų, dažniausiai Pietų Indijoje, sugrįžę kunigai, lankydami namus, kuriuose patys kitados buvo ugdomi, su begaliniu užsidegimu ir entuziazmu pasakodavo jauniesiems jėzuitams apie savo darbus, patirtis tolimuose kraštuose bei Evangelijos nepažįstančių žmonių minias. Misionieriško uolumo kupini pasakojimai žadino ir studentų įkarštį dėl Viešpaties, bet kartu

Šių metų rugsėjo 18–22 d. vykusiame Pasaulinio popiežiaus maldos tinklo Europos regiono susitikime Liuksemburge dalyvavo ir atstovai iš Lietuvos – Kristina Rankelytė ir t. Stasys Kazėnas, SJ.

kėlė liūdesį ir nusiminimą matant, koks dar ilgas kelias jų laukia iki kunigystės ir misijų. Tuomet tėvas Gotreleťas ir pasiūlo jiems tai, kas galėtų padėti iš naujo atrasti ilgų studijų prasmę.

1844 m. gruodžio 3 d., minint šv. Pranciškų Ksaverą, jis primena studentams, kad didysis misionierius pasiekė Kinijos pakraščius vedamas vien begalinės meilės Kristui, deginusios jį iš vidaus tarsi ugnis. Tad nuo šiol ir jie turį siekti įgyvendinti tą pačią misiją ne Tolimuosiuose Rytuose, bet seminarijoje. Juk tai tas pats apsisprendimas, tas pats Jėzaus pašaukimas, ta pati deganti meilė ir ta pati misija, tik kitoje vietoje ir kitokia forma. T. Gotreleťas kvietė visus – studentus ir dėstytojus, savo ugdytinius ir kitus – tapti misionieriais čia ir dabar, ten, kur kiekvienas yra, savo dienos darbus, mintis, džiaugsmus ar kentėjimus paaukojant Dievui ir tampant atviriems Kristui kasdienėse gyvenimo užduotyse bei pareigose. O jaunimo pirmoji pareiga – atsidėti studijoms.

Tad pasiūlydamas apaštalauti per maldą, t. Gotreleťas leido savo klausytojams suprasti, kad meilė ir atsidavimas atliekant kokį nors darbą ar imantis veiklos yra kur kas svarbesnis už patį darbą ar veiklą. Kitaip sakant, svarbiausia ne daug daryti, bet labai mylėti. Todėl jis ragino jaunuosius studentus visas kasdienes veiklas su meile aukoti Dievui ir vienytis su Kristumi, kuris nesiliauja savęs aukojęs dėl žmonijos išgelbėjimo. Jų gyvenimas bus toks pat vertingas ir naudingas Bažnyčios misijai, kaip ir labiausiai atsidavusių misionierių, jei tik bus kupini tokios pat uolios meilės. Jie bus tokie pat apaštalai kaip ir uoliausi Evangelijos skelbėjai, jei tik kiekvieną, kad ir mažiausią dalyką, išgyvens širdimi vienydamiesi su Kristumi, kasdien iš naujo jam atsiverdami bei savo gyvenimą aukodami. T. Gotreleťas sakydavo, kad būtent Jėzaus Širdis, jo meilės ugnis, juos pašaukė, todėl jie turį jai atsiliepti klausydamiesi ir išgirsdami, ko ji prašo.

Konkreti praktika, kurios laikytis jis kvietė, buvo Dienos paaukojimo malda, kalbama ryte. Tai, kas ilgainiui įgavo pavadinimą „maldos apaštalavimas“, jiems tapo keliu kasdien ieškoti ir atrasti Dievą visuose dalykuose, net pačiuose kasdieniškiausiuose, idant visur ir visada galėtų mylėti ir tarnauti (plg. Dvasinės pratybos, 233). Ši įžvalga davė impulsą jauniesiems jėzuitams su nauju užsidegimu grįžti prie įprastos veiklos – studijų. Jie suprato, kad per kasdienes pastangas ir darbus gali labai asmeniškai ir konkrečiai išsakyti savo meilę Jėzui ir atsiliepti misijai, į kurią jis nuolat juos kviečia.

Dienos paaukojimo malda padėjo studentams šias pastangas susieti su Jėzaus auka Tėvui, kurią jie kas rytą švęsdavo Eucharistijoje. Jų pasiaukojimas tam tikru būdu tapo eucharistiniu pasiaukojimu, kaip visas Jėzaus gyvenimas buvo ir toliau yra slėpiningu

būdu eucharistinis. Jie suprato, kad būtent toks savo dienos minčių, darbų, džiaugsmų ir kentėjimų – viso, kas jie yra ir ką turi, – paaukojimas Dievui tampa tikru apaštalavimu, atjautos, kurios kupina Jėzaus širdis, pasauliui misija. Jiems nereikėjo baigti studijų, tapti kunigais ir iškeliauti į tolimus misijų kraštus, kad ten pagaliau galėtų būti apaštalais ir Kristaus misijos bendradarbiais. Čia ir dabar, per paprastus kasdienio gyvenimo darbus, ypač studijas, jie jau galėjo atiduoti savo gyvenimą dėl Jėzaus. Tai tylus, nuolankus, paslėptas, bet labai svarbus ir veiksmingas apaštalavimas, dvasiniu būdu suvienijantis su Jėzumi, glaudžiantis prie jo Švenčiausiosios Širdies ir įsiliejantis į visą Bažnyčios misiją. Dienos paaukojimo maldą jaunieji jėzuitai taip pat susiejo su dienos peržvalga, atliekama vakare, kurioje jie galėjo matyti, kaip Dievas veikė jų dienoje, kurią paaukojo, ir už tai dėkoti.

Maldos apaštalavimo praktika labai greitai ėmė plisti ir tarp pasauliečių. Lankydamiesi netoliese gyvenusių ūkininkų šeimose, jaunieji jėzuitai ir juos paskatino aukoti Dievui savo dienos darbus ir rūpesčius, taip įsitraukiant į Kristaus misiją ir tampant apaštalais. Per keletą metų ši praktika sparčiai pasklido Prancūzijoje ir už jos ribų. Parapijose ir katalikiškose įstaigose būrėsi maldos apaštalavimo grupelės. Ilgainiui maldos apaštalavimas tapo tikinčiųjų asociacija – struktūruotu judėjimu Bažnyčioje.

1890–1896 m. šis jau nesuskaičiuojamas savo gyvenimus Dievui dvasiniu būdu aukojančių tikinčiųjų tinklas atkreipia popiežiaus Leono XIII dėmesį. Popiežius imasi jį globoti, pavesdamas Jėzaus Draugijai jam vadovauti. Be to, nuo 1879 m. jis pasiūlo mėnesio intenciją, kviesdamas visus tikinčiuosius melstis kokiu nors žmonijai ar Bažnyčiai rūpimu klausimu. Dažnai malda popiežiaus pasiūlyta intencija buvo siejama ir su pamaldumo Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai praktika pirmąjį mėnesio penktadienį.

Čia neįmanoma neprisiminti šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės, kuri buvo šio naujo proveržio Bažnyčioje amžininkė bei dalyvė. Yra žinoma, kad ji uoliai meldėsi popiežiaus pasiūlytomis mėnesio intencijomis. Gal t. Gotreleťo mokymas rado atgarsį ir jai ieškant savo „mažojo kelelio“?.. Nepaprastas troškimas būti misioniere neišeinant už Karmelio vienuolyno sienų bei savosios misijos – Bažnyčios širdyje būti meile – atradimas ir nuolatinė malda už du jaunus kunigus misionierius turbūt irgi nėra atsitiktiniai; jie kupini to paties laiko misionieriškos dvasios.

1928 m. popiežiaus Pijaus XI rūpesčiu prie pirmosios mėnesio intencijos pridedama antroji – taip Bažnyčios liturginiame kalendoriuje atsiranda bendroji ir evangelizacinė mėnesio intencijos. Malda šiomis intencijomis, kurios apėmė žmonijai ir Bažnyčiai rūpimus klausimus, plėtė tikinčiųjų širdžių horizontus ir kvietė

Pope's Worldwide Prayer Network

labiau atsigręžti į kitą, į pasaulį; padėjo vis labiau jaustis ir būti Jėzaus išrinktais apaštalais, jo bendradarbiais Bažnyčios labui, persiimant ta pačia Jėzaus atjautos pasauliui nuostata. Juk tikrai nuoširdi malda veda į veiklą, atveria kitiems ir pasauliui – esame „pakrikštyti ir siunčiami“. Ne veltui šio Maldos apaštalavimo judėjimo globėjais vėliau bus pasirinkti šv. Pranciškus Ksaveras ir šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė – veikliosios ir tyliosios misionierystės bei apaštalavimo pavyzdžiai.

Po Vatikano II susirinkimo Maldos apaštalavimas kaip tikinčiųjų asociacija tapo tinklu, taip labiau atspindėdamas šios iniciatyvos esmę: tai ne dar viena institucija Bažnyčioje, bet naujas ryšys, suvienijantis visas institucijas, bendruomenes ir judėjimus po viena – Bažnyčios misijos – vėliava. Persakant ir mūsų dienoms pritaikant šios iniciatyvos pradininkų, tėvų jėzuitų, mintį būtų galima teigti, kad tai „su Jėzaus Širdimi susivienijusių širdžių tinklas“, pranokstantis bet kokias institucijų ar net konfesijų ribas.

Šiandien šis „širdžių tinklas“ žinomas kaip 98 šalis apimantis Pasaulinis popiežiaus maldos tinklas. 2018 m. jam suteiktas popiežiškosios institucijos statusas ir patvirtinti įstatai, o tarnystė vadovauti ir toliau patikėta jėzuitams. (Beje, viena iš Pasaulinio popiežiaus maldos tinklo šakų yra ir Jaunimo eucharistinis sambūris.) Popiežius Pranciškus nuo šiol šiam tinklui kas mėnesį patiki vieną maldos intenciją, kviesdamas melstis už žmonijai ir Bažnyčiai kylančius iššūkius, pvz.: „kad Šventosios Dvasios dvelksmas paskatintų naujas misijas Bažnyčioje“ (spalis); „kad Artimuosiuose Rytuose, kur viena šalia kitos gyvuoja įvairios religinės bendruomenės, įsivyrautų dialogo ir susitaikinimo dvasia“ (lapkritis); „kad kiekviena šalis imtųsi būtinų priemonių vaikų, ypač kenčiančių, ateičiai užtikrinti“ (gruodis). Jei reikia, popiežius pateikia papildomą maldos intenciją kokiu nors labai skubiu svarbiu klausimu. Šie iššūkiai – Šventojo Tėvo rūpesčio, atjautos pasauliui bei įžvalgos vaisius – įgauna visuotinę reikšmę ir įkūnija Jėzaus Širdies intencijas, atjautą pasauliui. Mūsų maldai patikėdamas mėnesio intencijas, popiežius kviečia išplėsti savo akiračius, širdžių horizontus ir atjautos ribas iki žmonijos bei Bažnyčios pakraščių.

Pasaulinio popiežiaus maldos apaštalavimo tinklo naujienas bei vaizdo įrašus, kuriuose pats popiežius Pranciškus pristato kiekvieno mėnesio intenciją, galima rasti tinklo internetinėje svetainėje ***www.popesprayer.va****, o šį pristatymą su titrais lietuvių kalba – svetainėje* ***www.radiovaticana.lt.***

Pasaulinio popiežiaus maldos apaštalavimo tinklo naujienas bei vaizdo įrašus, kuriuose pats popiežius Pranciškus pristato kiekvieno mėnesio intenciją, galima rasti tinklo internetinėje svetainėje *www.popesprayer.va*, o šį pristatymą su titrais lietuvių kalba – svetainėje *www.radiovaticana.lt*. 2014 m. Portugalijos maldos apaštalavimo grupė sukūrė mobiliąją programėlę „Click to pray“ (Paspausk ir melskis), kuri pirmiausia buvo skirta paskatinti jaunimą melstis su popiežiumi ir sulaukė daugiau nei 80 tūkst. prisi-

jungimų. O jubiliejinių Gailestingumo metų proga startavusi atnaujinta programėlės versija tapo nauja skaitmenine pasaulinio popiežiaus maldos tinklo platforma *clicktopray.org*, prieinama įvairiais formatais – mobiliuosiuose telefonuose, socialiniuose tinkluose, el. paštu, kad visiems padėtų melstis kartu su Šventuoju Tėvu už žmonijai ir Bažnyčiai kylančius iššūkius.

Kaip įsitraukti į šį Pasaulinį popiežiaus maldos tinklą ar tapti jo nariu? Galimi du būdai: laisvas ir prisiimant tam tikrą įsipareigojimą; abu būdai gali būti tiek asmeniniai, tiek pasirinkti bendruomenės.

Asmeniškai įsitraukti į maldos apaštalavimą gali kiekvienas pakrikštytasis, tereikia melstis popiežiaus mėnesio intencija, ypač pirmąjį mėnesio penktadienį, kuris ir pavadintas „Intencijų diena“. Kitas būdas – įsipareigojimas – sietųsi su gilesniu ir sąmoningesniu, asmeniniu ar bendruomeniniu atsiliepimu: ryte kartu su Jėzumi paaukoti dieną sukalbant Dienos paaukojimo maldą ir pasimelsti popiežiaus pasiūlyta mėnesio intencija, vidurdienį kartu su Jėzumi prisiminti Dievo akivaizdą, vakare kartu su Jėzumi peržvelgti savo dieną atkreipiant dėmesį, kaip Viešpats leido būti apaštalu ir misionieriumi, per kokius įvykius, žmones ir kaip atsiliepiau; taip pat už tai padėkoti.

DIENOS PAAUKOJIMO MALDA

Gerasis Tėve,
štai esu tavo akivaizdoje –
žinau, kad tu visuomet su manimi.
Šiandien vėl panardinu savo širdį
į tavo Sūnaus Jėzaus Širdį –
jis kasdien dėl manęs aukojasi
ir ateina pas mane šventojoje Eucharistijoje.
Tegul tavo Šventoji Dvasia
padaro mane Jėzaus bičiuliu ir apaštalu,
jo misijos bendradarbiu.
Tau atiduodu savo džiaugsmus ir viltis,
darbus ir kentėjimus,
visa, kas esu ir ką turiu.
Drauge su Marija, Bažnyčios Motina,
ir viso pasaulio besimeldžiančiais
broliais ir seserimis
aukoju tau šią dieną dėl Bažnyčios misijos
melsdamasis Popiežiaus šio mėnesio intencija.

T. V. Šimkūno nuotr.

Tie, kurie jaučia vidinį paraginimą labiau vienytis su Jėzumi, gali žengti kitą žingsnį – pasiaukoti Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai, „sudaryti sandorą“ su Jėzaus Širdimi, kuri dar labiau įtraukia į maldos apaštalavimą, atjautos misiją savo bendruomenių, parapijų, mokyklų ir kitų labui.

Bendruomeniškai į šį maldos apaštalavimą Bažnyčios labui gali įsitraukti visa parapija ar bendruomenė, susirinkdama melstis popiežiaus intencija, pvz., pirmąjį mėnesio penktadienį. Prieš susitikimą ar šv. Mišias galima peržiūrėti popiežiaus intenciją pristatantį vaizdo įrašą. Arba: visos parapijoje veikiančios maldos grupelės savo susirinkimus gali pradėti malda mėnesio popiežiaus intencija, taip dar labiau susivienydamos Bažnyčios misijoje ir apaštalaujant. Maldos apaštalavimo būdą bus nesunku atrasti, jei tik širdis degs meile Jėzaus Širdžiai ir stengsis išgirsti joje aidintį kvietimą.

Popiežiaus intencijos 2020 metais

Sausis. Kad krikščionys ir tie, kurie išpažįsta kitas religijas, bei visi geros valios žmonės stiprintų pasaulyje taiką ir teisingumą.

Vasaris. Kad būtų išgirstas brolių migrantų, nusikalstamos prekybos aukų, balsas ir į jį būtų atsižvelgta.

Kovas. Kad Bažnyčia Kinijoje būtų ištikima Evangelijai ir augtų vienybėje.

Balandis. Kad visi, kenčiantys nuo priklausomybių, gautų pagalbą ir jais būtų pasirūpinta.

Gegužė. Kad diakonai, ištikimi Žodžio tarnystei ir vargšams, būtų gaivinantis ženklas visai Bažnyčiai.

Birželis. Kad tie, kurie kenčia, rastų savo gyvenimo kelią ir leistųsi paliečiami Jėzaus Širdies.

Liepa. Kad šių laikų šeimas lydėtų meilė, pagarba ir patarimas.

Rugpjūtis. Melskimės už visus žmones, kurie dirba jūroje ir gyvena iš jūros, taip pat už jūrininkus, žvejus ir jų šeimas.

Rugsėjis. Kad nebūtų grobstomi Žemės ištekliai, kad būtų teisingai ir pagarbiai jais dalijamasi.

Spalis. Kad tikintieji pasauliečiai, ypač moterys, Krikšto galia pagal atsakomybės sritis labiau įsitrauktų į darbą Bažnyčioje.

Lapkritis. Kad robotikos ir dirbtinio intelekto pažanga visada tarnautų žmonijai.

Gruodis. Kad mūsų asmeninis santykis su Jėzumi Kristumi būtų stiprinamas Dievo žodžiu ir maldos gyvenimu.

T. V. Šimkūno nuotr.

Lukas Ambraziejus, SJ

EKOLOGIJA: NAUJAS IŠŠŪKIS TIKĖJIMUI?

Tirpstame

Vienas didžiausių džiaugsmų gyvenant Miunchene man yra galimybė kartkartėmis išvažiuoti į Alpes ir jų laukymėse praleisti dieną, dvi ar net visą savaitę. Praėjusią vasarą su draugu be jokios alpinizmo įrangos įveikėme mums abiem iki tol aukščiausią viršukalnę – 3457 metrų aukščio *Kreuzspitze* ties Austrijos ir Italijos siena. Prieš keletą dešimtmečių toks kopimas nenaudojant jokios įrangos nebūtų įmanomas, nes paskutiniai keli šimtai metrų buvo padengti storu ledynų užklotu. Tačiau dabar viršūnėje – pliki, rausvi, geležies sotūs akmenys. Iš įspūdingo ledyno šiandien belikusi tik purvina, tamsi ir gerokai susitraukusi kieto sniego plokštė.

Niekur taip aiškiai nepastebima klimato kaita, kaip traukiantis ledynams. Šalčiausios žemės vietos, tokios kaip kalnai arba Arktis, šyla dukart greičiau nei kiti regionai. Naujausiais duomenimis, pusė Alpių ledynų ištirps iki 2050 metų. Prognozės Arkčiai – panašios.

Vykstant Amazonės gaisrams ištartą frazę: „Mūsų namai dega, o mes žiūrim pro šalį“, – Prancūzijos prezidentas Emmanuelis Macronas pasiskolino iš savo pirmtako Jacques'o Chiraco, kuris prieš 17 metų Johanesburge, pasauliniame susitikime dėl darnios plėtros, taip apibūdino žmonijos laikyseną ekologinės krizės akivaizdoje. Degantys tropikų miškai Brazilijoje atspindi procesą, kuris lėtai ir mums vis dar nepastebint vyksta visoje planetoje. Mes gyvename krosnyje, kuri užsiliepsnoja ne iš karto, bet kaista pamažu. 2018-ieji buvo ketvirti karščiausi metai nuo aplinkos temperatūros matavimo pradžios. Kiti treji karščiausi metai buvo 2015, 2016 ir 2017-ieji.

Tai kas, sakytume, kodėl turėtume skųstis ilgomis vasaromis ir trumpomis žiemomis? Tiesa ta, kad šitas karštis drauge atsiveda ir giltinę. Šiemet monsūnas išpylė rekordinį vandens kiekį Mumbajuje; Iranas šį pavasarį kovojo su neįprastai ilga sausra, kurią sekė viską šluojantys potvyniai; kovo mėnesį Mozambiką išdarkiusį ir 700 gyvybių pasiglemžusį cikloną *Idai* Jungtinių

Degantys tropikų miškai Brazilijoje atspindi procesą, kuris lėtai ir mums vis dar nepastebint vyksta visoje planetoje. Mes gyvename krosnyje, kuri užsiliepsnoja ne iš karto, bet kaista pamažu. 2018-ieji buvo ketvirti karščiausi metai nuo aplinkos temperatūros matavimo pradžios.

Tautų Organizacija pavadinio viena didžiausių gamtos katastrofų Pietų pusrutulyje; rugsėjo mėnesį Bahamus užpuolęs uraganas *Dorian* buvo antras stipriausias registruotas uraganas istorijoje ir šimtus tūkstančių paliko benamiais. Nėra ko stebėtis – šiltesnę planetą supa daugiau vandens garų, kurie ekstremalų orą daro labiau tikėtiną.

Ne tik žmonės kenčia nuo klimato kaitos. Gyvūnija ir augalija taip pat nyksta, tiesiog prieš mūsų akis. Kasdien dėl kintančio klimato ir mąžtančių natūralių teritorijų miršta įvairiausios gyvūnų ir augalų rūšys: skirtingais duomenimis, nuo 22 iki 1000 kartų greičiau, negu gamtoje yra normalu. Mokslininkai kalba apie dabar vykstantį šeštąjį masinį išmirimą Žemės istorijoje. Praeitą sukėlė miesto dydžio meteoritas, prieš 66 milijonus metų rėžęsis į Meksikos įlanką. O štai šį „sukūrėme“ savo pačių jėgomis. Turime kuo didžiuotis?

Dvi medalio pusės

Popiežiaus Pranciškaus enciklikos „Laudato si“ pagrindinė žinia yra ta, kad ekologinė ir socialinė krizės yra dvi to pačio medalio pusės. Tai reiškia, kad mūsų dūsaujanti ir dūstanti planeta atspindi mūsų naikinančias socialines praktikas bei egoistiškus įpročius. Ir atvirkščiai, mūsų skurstanti planeta provokuoja socialinius konfliktus bei, kraštutiniu atveju, karus.

Ankstesnėje savo enciklikoje „Evangelii gaudium“ popiežius modernią ekonomiką apibūdina kaip ekonomiką, kuri žudo. Jis kalba apie dabartinėje ekonomikoje įsišaknijusią socialinę atskirtį, kai benamis, niekieno nepastebėtas, sušąla gatvėje, o dviejų punktų praradimas akcijų rinkoje tampa didžiausia naujiena (žr. §53). Taip pat popiežius kaltina ekonominę nelygybę, kai vienur tą pačią dieną išmetamos tonos maisto, o kitur žmonės miršta iš bado. Tokia ekonomika, žudanti žmones, žudo ir Žemę. Ryškiausias tokios aplinką naikinančios ekonomikos „be žmogiško veido“ pavyzdys yra „eksternalizacija“. Ši sąvoka apibūdina situaciją, kai gamybos procesų socialinius ar ekologinius kaštus sumoka ne kaltininkai, bet kiti asmenys. Tai gali būti purvinas vanduo, kurį gamykla be jokių sankcijų leidžia į upę. Arba tarptautinės korporacijos, perkeliančios aplinkai ir sveikatai žalingą gamybą iš pasiturinčių šalių į skurdesnes, kuriose darbo jėga pigesnė ir aplinkos apsaugos standartai žemesni. Eksternalizacija gali vykti ir kai eiliniai žmonės, vartojantys daug mėsos, to nė nežinodami, skatina dideles soją auginančias bendroves supirkti žemę iš mažų vietinių ūkių („land grabbing“), taip atimdami iš jų pragyvenimo šaltinį. Pasiturinčios šalys gyvena „per pigiai“, o skurdžios bendruomenės darosi dar skurdesnės. Geras pavyzdys

Ekologinė krizė yra skambantys varpai, žadinantys mus atsimerkti artinantis gamtos katastrofai ir imtis rimtų reformų mūsų visuomenės santvarkoje. Nes kol gyvuos socialinis neteisingumas, tol gyvuos ir neteisingumas mūsų motinos Žemės atžvilgiu.

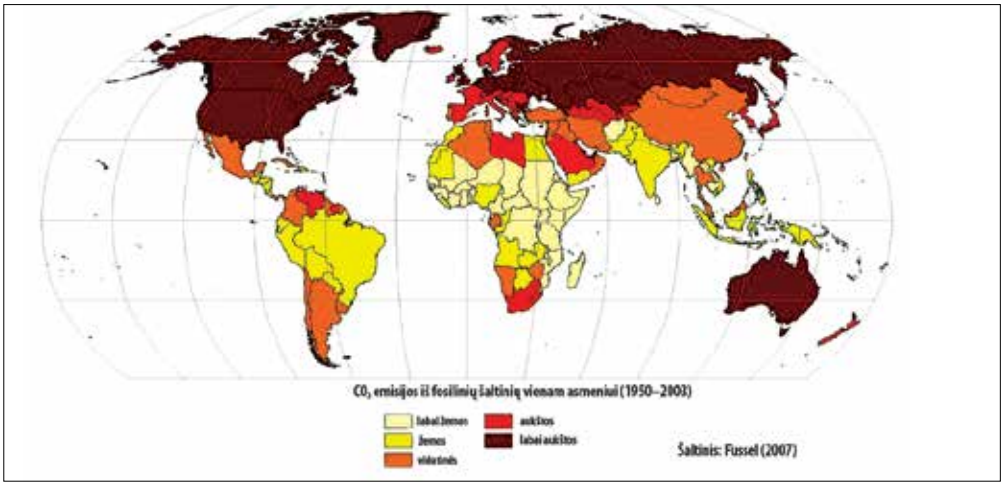

CO_2 emisijos vienam asmeniui 1950–2003 m. Šviesios spalvos žymi labai žemus kiekius, tamsios – labai aukštus. Lietuva – pačiame viršuje, skurdžiausi regionai – pačioje apačioje.

yra absurdiškai pigūs, dažnai valstybiškai subsidijuojami lėktuvų bilietai pasiturinčiose šalyse, kad jų piliečiai galėtų kada panorėję visur skraidyti, tuo metu kai dėl tirpstančių ledynų skęsta ištisi pakrančių kaimai Bangladeše. Dalis „Nutelos“ gamybai reikalingų lazdynų riešutų yra surinkti Turkijos plantacijose dirbančių migrantų vaikų išsilavinimo ir sveikatos sąskaita. Ne veltui Pranciškus enciklikoje „Evangelii gaudium“ mūsų socioekonominę sistemą vadina „iš esmės neteisinga“ (žr. §59).

Ekologinės problemos skatina socialinę atskirtį, neteisingumą ir destabilizuoja mūsų visuomenės pamatus. Besivystančios šalys neturi išteklių ir gebėjimų prisitaikyti prie kintančio klimato, tačiau pasiturinčios šalys, pvz., Olandija, gali sau leisti vykdyti milijardinius barjerų statybos projektus, skirtus apsisaugoti nuo kylančio jūros lygio. Tačiau Bangladešui tokios priemonės yra visiškai neįkandamos. Lietuvai šylantis oras nesukuria per daug didelių nepatogumų, bet Filipinams, kuriuose siautėjantys taifūnai tampa vis dažnesni, tai gyvybės ir mirties klausimas.

Kita opi problema – migracija. Nors svarbiausia jos priežastis yra ginkluoti konfliktai besivystančiose šalyse, nereikia pamiršti, kad jie tampa daug labiau tikėtini dėl klimato kaitos senkant gamtos ištekliams. Kai dirbami laukai suryjami besiplečiančios dykumos, kai visų metų derlius sudžiūva arba yra sunaikinamas potvynių, visuomenės susipriešinimo tikimybė ir intensyvumas auga. Visa tai tampa dirva organizuotam nusikalstamumui, klanų šantažui ir pilietiniams karams. Besivystančiose šalyse žmonės leidžiasi į pavojingas keliones arba dėl neištveriamų klimato sąlygų ieškodami pragyvenimo šaltinio, arba dėl konfliktų, kuriuos sukelia klimato kaita. Tokiu būdu besivystančioms šalims, istoriškai mažiausiai prisidėjusioms prie anglies dioksido išmetimo ir

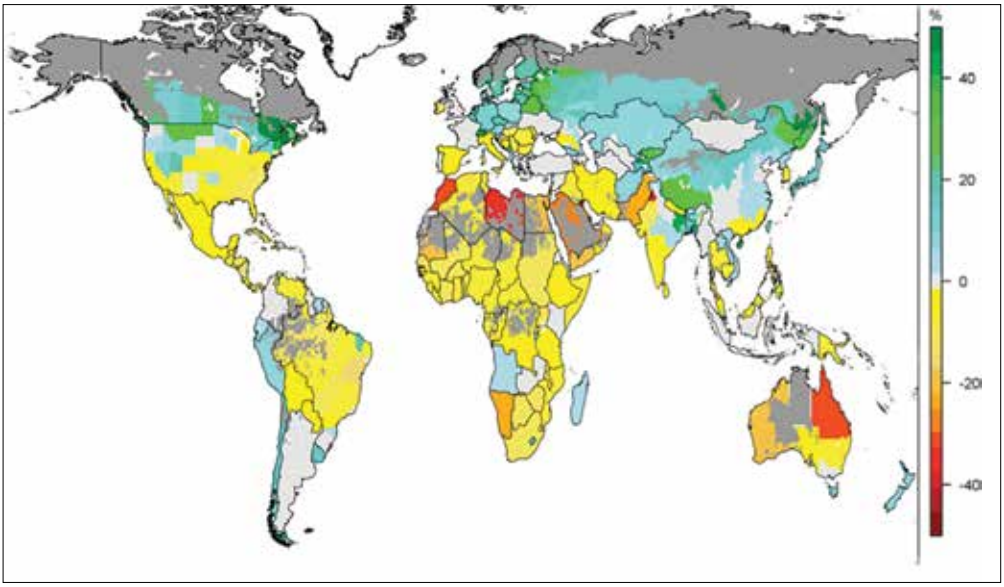

Procentinis žemdirbystės produkcijos pokytis dėl klimato kaitos 1990–2050 m. Skurdžios Afrikos šalys nukentės labiausiai.

klimato kaitos, tenka patirti sunkiausius jos padarinius ir mokėti didžiausią kainą.

Dar vienas dalykas yra mūsų demokratija, kuri ekologinės krizės akivaizdoje pakibo ant plauko. Demokratiškai išrinkti politikai priima sprendimus ketveriems penkeriems metams į priekį – iki kitų rinkimų. Tačiau ekologinės problemos reikalauja sprendimų dvidešimčiai, trisdešimčiai, šimtui metų į priekį! Jeigu išrinkti lyderiai nepradės leisti griežtų įstatymų, kurie galbūt jiems patiems kainuos jų karjerą, jauni žmonės taps vis radikalesni. Jeigu dabar nesuvaržysime savo laisvių savanoriškai ir demokratiškai, ateityje būsime priversti jas atiduoti nesavanoriškai ir nedemokratiškai. Skęstanti planeta nusitemps su savimi ir mūsų pačių demokratines laisves.

Šie pavyzdžiai rodo, kaip artimai yra susijusios socialinės (ekonominės) ir ekologinės problemos. Ekologinė krizė yra skambantys varpai, žadinantys mus atsimerkti artinantis gamtos katastrofai, bet taip pat ir imtis rimtų reformų mūsų visuomenės santvarkoje. Nes kol gyvuos socialinis neteisingumas, tol gyvuos ir neteisingumas mūsų motinos Žemės atžvilgiu.

Mylintis tikėjimas

Šalia socialinio ir ekologinio krizės matmens yra ir trečias – tikėjimo krizė, apie kurią iki šiol pasakyta gerokai mažiau nei apie kitas dvi. Mūsų iš proto einanti planeta žiauriai šaiposi iš tų tikinčiųjų, kurie religiją griežtai atskiria nuo visuomenės, šventumą – nuo pasaulietiškumo. Toks atskyrimas yra senas gundymas Baž-

nyčios istorijoje. Tai gundymas visiškai atskirti dvasią nuo kūno, gėrio pradą nuo blogio prado, dievišką Kristų nuo žmogiško Jėzaus. Šitoks dualizmas turėjo daug vardų, ir Bažnyčia visada jį nuteisdavo kaip ereziją: tai gnosticizmas, manicheizmas, arianizmas ir t. t. Šiandien šita erezija grįžta į mūsų parapijas ir maldos grupes apsirengusi pasaulį neigiančiu pamaldumu bei griežtai formalistinėmis apeigomis.

Tikėjimas, kuris uždaromas į privačią erdvę, tikėjimas, kuris pamirštamas parduotuvėje, restorane ir darbovietėje, tikėjimas, nesusipažinęs su pasaulio problemomis, yra negyvas. Esame tikėjimo krizėje, jeigu iki šiol laikėme tikėjimą tik viena savo gyvenimo dalimi tarp kitų. Jeigu tikėjimas išgyvens ekologinę krizę, tai ne kaip gyvenimo dalis, bet kaip visą gyvenimą apimanti atmosfera. Tikėjimas, jei jis išliks, bus įmanomas tik kaip meilė. Kaip rašė Hirošimos siaubą išgyvenęs Jėzaus Draugijos generalinis vyresnysis t. Pedro Arrupe: „Nėra nieko praktiškesnio, nei rasti Dievą, nei pamilti pačiu absoliutiškiausiu, galutiniu būdu. Tai, ką tu pamilsi, kas pasiglemš tavo vaizduotę, nulems viską. Tai nuspręs, kas tave ryte išjudins iš lovos, ką veiksi vakarais, kaip praleisi savo savaitgalius, ką skaitysi, kokius žmones pažinosi, kas sudaužys tau širdį ir kas žavės tave džiaugsme ir dėkingume. Įsimylėk ir lik meilėje, ir tai nulems viską.“

Esame tikėjimo krizėje, jeigu mūsų merdėjanti planeta, jos nykstantis grožis, milijonai dėl klimato kaitos kenčiančių žmonių, neteisingumas ateities kartų atžvilgiu ir neišmanymas tų, kurie neigia žmogaus atsakomybę už šiuos dalykus, neranda vietos mūsų asmeninėje ir bendruomeninėje maldoje. Esame tikėjimo krizėje, jei savo kasdienoje, šeimoje ir aplinkoje nesiimame mažų žingsnių, kad po savęs iš Žemės nepaliktume griuvėsių krūvos. Jeigu tai, kas vyksta aplink mus, nebus apimta maldos ir neves į konkrečius, save varžančius sprendimus, mūsų tikėjimas tebus tik raidė be dvasios. Bet jeigu pamilsime Dievą, pamilsime ir tai, ką myli jis – jo kūriniją ir jo žmones. Tuomet prieš eidami pirkti naujausio išmaniojo telefono, kuriam retuosius metalus Konge iškasė šiuolaikinių vergų rankos, rimtais susimąstysime.

Jeigu mūsų merdėjanti planeta, jos nykstantis grožis, milijonai dėl klimato kaitos kenčiančių žmonių, neteisingumas ateities kartų atžvilgiu ir neišmanymas tų, kurie neigia žmogaus atsakomybę už šiuos dalykus, neranda vietos mūsų asmeninėje ir bendruomeninėje maldoje, esame tikėjimo krizėje.

Viltis

Taip pateikta padėtis gali atrodyti fatališka. Nes taip ir yra. Mes – giliai pelkėje. Mūsų pačių beribis, pats save peraugti siekiantis savanaudiškumas plaka mus tūkstančiais kirčių. Mūsų planeta, mūsų visuomenė ir mūsų pačių vidus yra nusėti begale kraujuojančių žaizdų. Bet, kaip spindėjo Prisikėlusiojo žaizdos, taip gali pražysti ir šitos žaizdos, jei tik jas kaip auką atnešime Viešpačiui. „Sėdintysis soste tarė: ‚Štai aš visa darau nauja!‘“ (Apr 21, 5).

Prof. habil. dr. Danutė Gailienė

APIE SANTYKIŲ EKOLOGIJĄ

Ekologija, aplinkos ir atmosferos švara yra rimti mūsų šiandienos rūpesčiai. Siekiame, kad gamta būtų švari, kad maistas būtų švarus, kad oras būtų švarus, kad valstybės solidariai dėtų pastangas klimato kaitos problemoms išspręsti. Bet integralioji ekologija mums kalba ir apie būtiną žmogiškųjų santykių švarą – žmogiškąją ir socialinę dimensiją bendrame ekologijos paveiksle.

Dažnai girdime sąvoką „toksiški santykiai“. Psichologai konsultantai ir įvairūs santykių ekspertai viešojoje erdvėje patarinėja, kaip apsisaugoti nuo toksiškų, nuodijančių santykių poroje, santuokoje, artimuose ryšiuose. Toksiški santykiai reiškia, kad užteršta gali būti ne tik gamtinė aplinka, bet ir mūsų bendravimo erdvė. Ir ne tik akivaizdžiais ir aiškiai matomais būdais, tokiais kaip smurtas, atvira agresija, melas, išdavystė ir kitoks blogis, kurį galime vieni kitiems padaryti. Bet jei šį blogį galime matyti, dažnai galime ir nuo jo apsiginti. Daug labiau nuodija santykiai, kurių toksiškumas taip akivaizdžiai nematomas arba net atrodo kaip gerumas, meilumas, padorumas. Išoriškai jiems nieko neprikiši, bet jų nuodai yra paslėpti. Būna, kad tokia veidmainyste pasižymi ir tikintys žmonės. Kartais su nesiskelbiančiais tikinčiaisiais net būna lengviau bendrauti – atrodo, kad jų neslegia tiesos monopolio privilegija, jie nepašaukti nuolat vertinti geras-blogas (ypač – rūpestingai smerkti kitus), jie tiesiog paprastai ir draugiškai žiūri į pasaulį, gali bendrauti su įvairiais žmonėmis, jie nesijaučia, kad yra skirti pasaulį nuteisti ar jį išgelbėti. Naudojant santykių ekologijos įvaizdį – šalia jų tiesiog lengva kvėpuoti.

Jei nenorime skleisti tokių paslėptų nuodų, dažnai tenka atidžiai žvelgti į sąžinę – ar žodžiai sutampa su tikrosiomis nuostatomis? Ar tikrai? O kaip yra kitam žmogui? Ne tik kaip formaliai

T. V. Šimkūno nuotr.

atrodo arba ne tik kad formaliai atrodytų teisinga, bet iš tikrųjų vis siekiant tos gelmės.

Toksiškų santykių tikslas – galia. Toksiški santykiai – kai vienas siekia kontroliuoti, primesti savo matymą, būti emociškai pranašesnis, tada kitas turi paklusti. Kai vienas yra galios pozicijoje, kitas neišvengiamai tampa auka. Svarbiausia, kad tokioje situacijoje nebėra lygiavertiškumo ir nebepaisoma kito žmogaus orumo.

Ne vieno žmogaus vaikystę yra apnuodijusi „toksiška“ tėvų elgsena, kaip cheminės medžiagos apnuodija ne vieną gyvą organizmą. Juk vaikai yra visiškai priklausomi nuo suaugusiųjų. Tėvai gali nuoširdžiai ugdyti vaiką ir padėti skleistis jo geriausioms pusėms. Tada jie „girdi“ ne tik savo paliepimus ir taisykles, bet mato ir vaiko savitumą, domisi jo išgyvenimais, pripažįsta jo orumą, pagaliau jų pačių žodžiai nesiskiria nuo darbų. Bet gali būti, kad tėvai ar kiti suaugusieji rūpinasi tik kontrole ir savo tvarkos nustatymu. Tada vaiko aplinką persmelkia veidmainystė. Dažnai taikoma vadinamoji „dvigubo ryšio“ taktika, kai vienu metu siunčiama priešinga komunikacija apie svarbų dalyką, tarkime, skiriasi tėvo ir motinos siunčiama žinia, ir tas dvilypumas paslėptas arba paneigiamas. Tokiose šeimose pažeidžiama vaiko savivertė ir tvyro baimė, prievarta arba kaltė. Vaiką ypač galima valdyti sukeliant jam kaltės jausmą. Antai, jei vaikas neklauso arba supyksta, mama verkia, ir tada vaikas nuginkluotas. Kiek baimėje užaugusių vaikų nedrįsdavo net krustelėti ir parodyti jokių savo jausmų ir nepasitenkinimo, nes mama ar tėtis vėl supyks, susirgs arba net žudysis. Vaikai tarsi padaromi atsakingais už suaugusių žmonių savijautą, tampa emocinių manipuliacijų įkaitais. Vaikas negali nutraukti toksiškų santykių. Jam tai situacija be išeities. Tad formuojasi gilios asmenybės deformacijos – priklausomos asmenybės, smurtaujantys ir smurto aukomis tampantys žmonės, depresiški ir baimingi charakteriai.

Savo ruožtu, būdami jau suaugę, jie irgi linkę griebtis manipuliacijų, pasyvios agresijos arba tampa priklausomi nuo toksiškų santykių ir negali iš jų išsivaduoti, nes bijo būti atstumti, palikti, sužlugdyti.

Priverstiniai toksiški santykiai gali paveikti ne tik asmens charakterio raidą, bet ir visuomenę. Žvelgiantys į mus iš šalies po tų ilgų okupacijos dešimtmečių, stebėjosi matydami žmonių netiesumą, įtarumą, savotišką dvilypumą ir nepatikimumą. Totalitarinė sistema prievarta siekė pavergti žmones ir padaryti juos lojalius sistemai, o žmonės gudravo, apsimetinėjo, apgaudinėjo, siekdami išlikti. Sistema žlugo, bet daug įpročių išliko. Mums reikia atidžios refleksijos ir atidaus savikritiško žvilgsnio, kad iš tų kultūrinių kompleksų išsivaduotume.

EUROPOS MAGIS 2019: „Pažinti, pamilti, dalintis!“

Šią vasarą į Europos *Magis* 2019 renginį, liepos 23–31 dienomis vykusį Lietuvoje ir Latvijoje, susirinko daugiau nei 250 piligrimų iš 25 šalių. Dalyvių sulaukta ne vien iš Europos valstybių, bet net ir iš geografiškai tolimų šalių: Meksikos, Pietų Korėjos, Sirijos, Indijos, Peru. Programos renginiuose gausiai prisidėjo ir jėzuitų bažnyčių bei gimnazijų bendruomenės. Šis susitikimas tapo didžiausiu ir reikšmingiausiu kada nors mūsų krašte vykusiu tarptautiniu *Magis* sielovados renginiu.

2019-ieji jėzuitams – ypatingi, minime jėzuitų misijos Lietuvoje 450 metų sukaktį. Svarbiu jubiliejinių metų akcentu tapo ir Europos *Magis* 2019 – neatsitiktinai šių metų programa paremta oficialiu jubiliejaus devizu „Pažinti, pamilti, dalintis“ (anglų k. „To know, love and share“). Renginys taip pat susietas su pasaulinio *Magis* 2019 programa bei Pasaulio jaunimo dienomis Centrinėje Amerikoje. Programoje labai aktuali buvo aplinkos tausojimo bei vidinės ekologijos tematika.

Magis programa

Europos *Magis* 2019 buvo sudarytas iš dviejų dalių: *Magis* praktikų, arba vadinamųjų eksperimentų, ir baigiamojo festivalio. Dalyviams buvo pasiūlyta net 11 eksperimentų skirtingose Lietuvos ir Latvijos vietose, suskirstytų į keletą kategorijų: dvasingumas, kultūra, piligrimystė, socialinė tarnystė ir ekologija.

Ekologijai skirti eksperimentai jaunus žmones kvietė susitelkti ties praktiniais ir dvasiniais metodais, kurie padeda tapti aplinkai

draugiškesniu kataliku kasdienybėje. Naujų žinių jie galėjo pasisemti kūrybinėse dirbtuvėse bei susitikimuose su ekologinių judėjimų Lietuvoje įkūrėjais. Šiuos eksperimentus įkvėpė popiežiaus Pranciškaus raginimai siekti praktinės ir dvasinės ekologijos bei enciklika „Laudato si“.

Jauni žmonės, pasirinkę socialinę praktiką, vyko į Rygą, kur geriau susipažino su Motinos Teresės seserimis ir jų veikla – įsitraukė į kasdienę seserų tarnystę vargšams, asmenims, kenčiantiems nuo priklausomybių, bei vaikams iš socialiai atskirtų šeimų.

O štai trijuose piligrimystės eksperimentuose jaunimas ne tik žygiavo pėsčiomis, bet ir yrėsi valtimis bei mynė dviračius per įvairias Lietuvos ir Latvijos vietoves: keliavo iš Šiluvos į Kauną, taip pat – nuostabiu Lietuvos pajūriu Kuršių Nerijoje bei Latvijos „mėlynąja ežerų žeme“ iš Rezeknės į Agluoną.

Menų ir kultūros kategoriją pasirinkusieji mėgavosi choro, Taizé muzikos, teatro ir maisto eksperimentais. Jaunimas kviestas gilesnio ryšio su Dievu ieškoti šlovinant, kuriant bibliodramos improvizacijas ir netgi ruošiant maistą. Visų išbandymų šerdis buvo dalytis šios patirties vaisiais: muzika, vaidinimais, maistu, – ne tik vieniems su kitais, bet ir su miestelių, kuriuose vyko veiklos, bendruomenėmis.

Dvasingumo eksperimentas pakvietė jaunus žmones tyloje patyrinėti ignaciškojo „daugiau“ (*magis*) sampratą. Jie turėjo galimybę atsitraukti nuo šiuolaikinio pasaulio chaoso bei triukšmo ir susikoncentruoti tik į vidinius dvasinius judesius.

Magis baigiamasis festivalis

Po dvasiškai praturtinusių ir jaudinančių patirčių dalyviai sugužėjo į Kauną, baigiamąjį *Magis* uždarymo festivalį. Jaunimas kviestas vakarą praleisti Susitaikinimo pamaldose giedant Lietuvos jaunimo dienų chorui. Kitą dieną taip pat netrūko įvairiausios veiklos: vyko kūrybinės dirbtuvės, ekskursijos po Kauną bei choro „Exaudi“ koncertas-meditacija „Kristaus veidas“, paremta šv. Ignaco Dvasinėmis pratybomis. Paskutinis vakaras skirtas Centrinės Amerikos kultūrai: dalyviai klausėsi grupės „Parranda Polar“ gyvai atliekamos tradicinės muzikos, ragavo šių kraštų maisto ir gėrimų.

Europos *Magis* 2019 m. rugpjūčio 31 d. iškilmingai uždarytas liturginiu šv. Ignaco minėjimu. Jame paskelbtas kvietimas į kitą *Magis* renginį – rugpjūčio 1–9 dienomis Vengrijoje mūsų laukia Europos *Magis* 2020. Nepamirškite pasižymėti savo kalendoriuose!

Danas Viluckas,
ignaciškojo jaunimo programų koordinatorius

MAGIS

DVASINĖ EKOLOGIJA

Vienas iš vadinamųjų MAGIS 2019 eksperimentų vadinosi „Dvasinė ekologija“. Ekologija šiuo metu visame pasaulyje labai aktuali ir ragina kiekvieną iš mūsų prisiimti atsakomybę už žemės likimą. Žodis *ekologija* (graikiškai οἶκος – namas, būstas; λόγος – mokslas, žodis) žodyne apibūdinamas kaip mokslas, tiriantis gyvųjų organizmų santykius su gyvenamąja aplinka. Dvasinės ekologijos eksperimente nusprendėme patyrinėti, koks mūsų dvasios santykis su aplinka. Kaip mes keičiamės veikiami aplinkos. Kaip aplinkos dirgiklių perteklius mūsų sieloje gali pavirsti triukšmais, trukdančiais išgirsti Dievo balsą.

Aplinkos ekologija glaudžiai susijusi su žmogaus dvasine ekologija arba, dar tiksliau, – dėl žmogaus dvasinės ekologijos stygiaus nyksta Žemės aplinka. Juk neatsakingas norų ir poreikių tenkinimas veda prie žmogaus priklausomybių, asmenybės nykimo ir pagaliau – žemės išteklių nesaikingo vartojimo arba nesaugojimo. Tad kaip puoselėti sveiką, harmoningą dvasios santykį su aplinka? Pasirinkome jėzuitiškam dvasingumui artimą būdą – juslių stebėjimą. Mūsų juslės – rega, uoslė, lytėjimas, skonio receptoriai – skirti tam, kad geriau pažintume pasaulį, geriau jį suprastume. O kaip jusles panaudoti maldai, santykio su Dievu stiprinimui? Kvietėme ne protu, ne mintimis melstis, bet patirti, išgyventi susitikimą su kūrinija ir per tai atpažinti Kūrėją. Daugelis dalyvių po eksperimento dalijosi nesitikėję, kad maldoje galima atsižvelgti ir į tai, ką jaučia kūnas.

Šios programos dalyviai apsigyveno Vilniaus kunigų seminarijoje, įsikūrusioje nuostabioje vietoje, gamtos apsuptyje. Kalvotas Verkių parkas su Kryžiaus kelio koplytėlėmis, netoli tekančia Nerimi ir upeliais tarsi savaime skatino dvasinės švaros ir harmonijos ilgesį.

Kiekviena diena turėjo savo temą, pvz., triukšmas vaizde, garse, skonyje. Šią temą išsamiai pristatė nuolatinis diakonas Benas Ulevičius. Jis analizavo, kaip intensyviai esame atakuojami informacijos gausos, kaip dirginamos mūsų juslės ir kaip sudėtinga tokiame kontekste tiesiog sustoti maldai ir išgirsti, pajausti, patirti, pamatyti Dievo veikimą. Rodos, fiziškai sustoju, pasirenku ramią aplinką, bet triukšmas vis dar aidi manyje. Kaip atrasti tą harmoningą dvasios būseną, kad vėl pradėčiau iš tikro melstis?

Kiekvienos dienos centre buvo šv. Mišios ir *Magis* ratas – dienos aptarimas, pasidalijimas, kaip kiekvieną mūsų palietė tema ir patyrimai. Kaip ir bet kokiose rekolekcijose, ypač šv. Ignaco pratybose, kiekvienas dalyvis patiria, pasiima tiek, kiek atsiveria Dievo malonei. Ji kiekvieną paliečia labai asmeniškai, prakalba per skirtingas patirtis, todėl ir veikla kiekvienai dienai buvo sąmoningai pasirinkta kuo įvairesnė. Tai penkių pojūčių malda, lipdymas iš molio, tapymas ant rankų, fotografavimas, savęs pažinimas per paveikslėlius, lytėjimo patirtis užsimerkus, susitapatinimas su pasakų personažais, improvizacinis „veidrodžių“ šokis, garsų masažas, kūno pojūčių stebėjimas grojant įvairiai muzikai. Eksperimento programa buvo sudaryta iš daugybės kūrybinių užsiėmimų ir asmeninės maldos laiko – mėginome Kūrėją susitikti patys kurdami tylioje maldoje. O kaipgi atrodo tokie užsiėmimai?

Lipdymas iš molio. Aš – kaip indas Dievo rankose. Dievo prašome daugelio dalykų, bet esame taip susikoncentravę į tikslą gauti tai, ko norime, kad nebeatkreipiame dėmesio į tai, kaip sugebame priimti, ar mumyse dar yra vietos priimti. Tylioje maldoje mėginome nulipdyti indą, į kurį Dievas galėtų sudėti dovanas. Ieškojome atsakymų į klausimus: kaip aš galėčiau tapti labiau priimančiu indu, ar jaučiuosi esąs Dievo rankose.

Pasitikėjimas. Akmenuotu upeliu vedėme draugą užrištomis akis. Patyrę, ką reiškia vesti ir būti vedamam, ką reiškia pasitikėti kitu, patikėti savo saugumą kitam asmeniui, savęs klausėme, ar mes leidžiamės Dievo vedami, kiek juo pasitikime.

Asmeninė malda fotografuojant. Kiekvienas dalyvis pasirinko po vieną palaiminimą iš Kalno pamokslo ir skyrė laiko asmeninei maldai, kurioje buvo siūloma stebėti aplinką ir pamatyti šį palaiminimą. Dalyviai raginti pasivaikščioti ne tik gamtoje, bet ir prekybos centre. Pastaroji vieta žmonių tarpusavio santykių stebėjimo prasme pasirodė besanti labai iškalbinga. Aptardami

patirtis dalyviai dalijosi nuotraukose užfiksuotomis akimirkomis ir maldos metu atėjusiomis įžvalgomis.

Garsų patyrimai. Garsų masažas – patirtis, leidžianti visiškai atsipalaiduoti, paleisti mintis ir mėgautis garsu. Skirtingi muzikos stiliai išprovokuoja skirtingas mūsų emocijas. Skambant vienokiai muzikai, gali jaustis linksmas, suskambus kitokiai – pasijunti suirzęs ar liūdnas ir t. t. Pastebėjęs, kaip tave veikia aplinka, gali sąmoningai pasirinkti aplinkos dirgiklius pagal tai, kaip nori būti veikiamas.

Nors dalyviai atvyko iš įvairių kraštų, skirtingų kultūrų, vienas kitą matėme pirmą kartą gyvenime, netrukome suprasti, kaip panašiai ir žmogiškai visus mus paliečia gyvenimo iššūkiai, džiaugsmai, praradimų žaizdos. Kad galime vienas kitą suprasti ir vienas kitam atsiverti nepaisydami kalbos, kultūros ir tautybės skirtumų. Kad esame vienijami to paties tikėjimo, esame broliai ir seserys Kristuje.

Sandra Lukošiūtė ir Sigita Kučikaitė

Eko MAGIS

Atsiliepdamas į popiežiaus Pranciškaus kvietimą, Europos MAGIS 2019 siekė įvairiais būdais tapti aplinkai draugiškesniu renginiu. Pirmą kartą vyko net du ekologijos srities eksperimentai. Taip pat žengti pirmieji žingsniai Žemei draugiškesnio renginio link:

- ✓ dvasinių impulsų knygutės spausdintos ant specialaus perdirbto popieriaus;
- ✓ maistas tiektas daugkartiniuose induose, išskirtiniais atvejais – lengvai suyrančiose ar perdirbamose pakuotėse;
- ✓ renginio dalyviams siūlytos vegetariško maisto alternatyvos;
- ✓ gaminta funkcionali, daugkartinio naudojimo atributika, rašikliai – iš perdirbto popieriaus;
- ✓ baigiamojo festivalio metu dalyviai apgyvendinti šeimose;
- ✓ spausdinimo ir transportavimo metu išskirtas CO_2 pėdsakas kompensuotas dalyvaujant tarptautinėje miškų atsodinimo programoje.

Penkias dienas dalyvavau dvasingumo patirtyje ekologijos tema. Vyko įvairios edukacinės dirbtuvės, apimančios maisto švaistymą, tekstilės perdirbimą, alternatyvas plastikui ir daugelį kitų aspektų. Siekėme pažinti ir praktiškai išbandyti įvairius būdus, padedančius gyventi mažiau teršiant, kad būtume didesnėje harmonijoje su gamta ir aplinka. Visa *Magis* „eko draugiškumo“ programa buvo labai įdomi ir įkvepianti. Bet svarbiausia, kad šios ekologinės praktikos per popiežiaus Pranciškaus encikliką „Laudato si“ ir šv. Ignaco Dvasines pratybas buvo glaudžiai susietos su dvasingumu! Net jeigu kelias ir atrodo vis dar labai ilgas, dabar manau, kad norint gyventi kuo ekologiškiau tikrai įmanoma judant mažais žingsneliais pirmyn.

Charlotte Ingels, *Belgija*

EUROPOS JĖZUITŲ ALUMNAI LIETUVOJE

Rugsėjo 26–29 dienomis Vilniuje ir Kaune vyko Europos jėzuitų alumnų konfederacijos konferencija. Tokie susitikimai Europos jėzuitų alumnų asociacijų delegatams ir jų „antrosioms pusėms“ nuo penktadienio pavakario iki sekmadienio vakaro vyksta du kartus per metus skirtingose Europos šalyse. Kartais konferencijos išvakarėse priimančios šalys parengia specialią socialinę programą ir jauniesiems alumnams. Taip pat pasirūpina pažintine programa šeimų nariams ir svečiams, norintiems įsitraukti į alumnų veiklą.

Kadangi jau ne vienus metus Lietuvos alumnų komanda yra aktyvi šių susitikimų narė, šį kartą Kauno jėzuitų gimnazijos alumnų organizacijai teko didžiulė užduotis, atsakomybė ir garbė surengti konferenciją Vilniuje ir Kaune. Ypač norėdami jaunuosius alumnus sudominti konferencija, bendru Vilniaus ir Kauno jėzuitų gimnazijų alumnų organizacijų nutarimu, nusprendėme jaunųjų alumnų dienos socialinę programą surengti būtent Vilniuje, taip suteikdami galimybę ne tik pamatyti, kaip organizacija veikia čia, bet ir svečius supažindinti su Lietuvos istorija, kultūriniu bei architektūriniu paveldu jos sostinėje. Jaunieji alumnai turėjo galimybę ne tik dalyvauti konferencijoje, aptarti rūpimus klausimus, bet ir iš arti pamatyti du Lietuvos miestus, paragauti

Po alumnių levos ir Marijos Dūdaičių fortepijono ir soprano koncerto Kauno rotušėje

tradicinio lietuviško maisto bei susipažinti su vietos alumnais. Svarbu paminėti, kad konferencijoje norėjusiems dalyvauti jauniesiems alumnams pagal poreikį buvo skiriama ir finansinė parama. Tai tik dar labiau parodo senbuvių Europos alumnų palaikymą ir norą, kad jaunieji alumnai taptų aktyviais konfederacijos nariais.

Konferencijoje sulaukėme svečių iš įvairiausių Europos šalių: Prancūzijos, Ispanijos, Italijos, Šveicarijos, Airijos, Belgijos, Vokietijos, Anglijos, Vengrijos, Lenkijos ir Lietuvos. Nors esame gana jauna organizacija, kurios branduolį sudaro alumnai, gimnaziją baigę ne daugiau kaip prieš septynerius metus, džiaugiamės, kad, nuoširdžiai padedant Kauno jėzuitų gimnazijos Plėtros skyriaus darbuotojams, mums apskritai pavyko surengti tarptautinę konferenciją ir įgyvendinti visus sumanymus. Mums tai buvo didžiulis iššūkis, kurį padėjo priimti bendruomeniškumas ir bendros pastangos. Be konferencijos Šv. Ignaco Lojolos kolegijoje, konferencijos dalyviai lankėsi Nacionaliniame M. K. Čiurlionio muziejuje, kartu su gimnazistais dalyvavo ekskursijoje po Kauno jėzuitų gimnaziją, terasoje ant jėzuitų vienuolyno stogo gėrėjosi nuostabia Kauno panorama, dalyvavo Mišiose Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje, pasivaikščiojo po šiuolaikinį Kauną, liejo žvakes Perkūno name, klausėsi sesių alumnių Ievos ir Marijos Dūdaičių fortepijono ir soprano koncerto Kauno rotušėje bei dalyvavo išskirtinėje privačioje ekskursijoje po Pažaislio vienuolyną. Tokia pažintinė programa leido Europos jėzuitų konfederacijos alumnams geriau vienam kitą pažinti, užmegzti naujų ryšių ir panaikinti bet kokį įsivaizduojamą amžiaus barjerą tarp organizacijos senbuvių ir jaunų alumnų.

Konferencijoje, kaip įprasta, buvo aptariama kiekvienos šalies organizacijų vidinė veikla bei sunkumai per pastarąjį pusmetį, pristatomi nauji socialiniai ar politiniai projektai ir idėjos, svarstoma, kaip pritraukti kuo daugiau jaunųjų alumnų aktyviai dalyvauti susitikimuose, bei diskutuojama dėl artėjančio pasaulio jėzuitų alumnų susitikimo, vyksiančio Barselonoje 2021 m. liepą, programos.

Vienos šalies alumnų organizacijos sudaro dažniausiai vieną konfederaciją, tačiau kokia veikla užsiima kiekviena organizacija, priklauso nuo jų pačių galimybių: kiek žmonių sudaro aktyvią or-

ganizacijos dalį, kiek lėšų ir laiko jie turi organizuoti renginius, kiek šalyje yra jėzuitų gimnazijų ar universitetų ir kiek alumnų apskritai nori prisidėti prie organizacijos veiklos. Tad kiekviena organizacija susiduria su skirtingais iššūkiais: vieni dar tik pradeda kurtis ir bando tapti oficialia organizacija, kiti siekia išsilaikyti vien dėl to, kad jėzuitų švietimo įstaigos jų šalyse jau uždarytos, kitos šalys yra išvysčiusios didžiulį tinklą, kuria duomenų bazes ir vienija tūkstančius alumnų. Tačiau, kad ir kokio dydžio ir pajėgumo organizacija būtų, kiekvienos šalies atstovai visada kviečiami į Europos ir pasaulio alumnų susitikimus, kuriuose stengiamasi paremti nedaug metų egzistuojančias organizacijas ir jaunuosius alumnus.

Jėzuitų alumnai dalyvauja įvairiausiuose projektuose, pvz.: *Magis* savanorystės, seminarai teisininkams ir politikams Briuselyje ar socialinės programos Indijoje, Afrikoje, Pietų Amerikoje, prie kurių kiekvienas gali prisidėti kaip organizatorius, savo srities specialistas ar norintis tiesiog pasidalinti savo gyvenimišku liudijimu. Į šią veiklą yra įsitraukę ir daug tėvų jėzuitų.

Kauno jėzuitų gimnazijos alumnų asociacija, kuriai priklausau, kasmet organizuoja rekolekcijas Lietuvos jėzuitų gimnazijų alumnams, kad jie turėtų galimybę stabtelėti, atsikvėpti ir iš naujo rasti Dievą kasdieniuose dalykuose ar savo šeimose. Vieni populiariausių kasmetinių renginių – jubiliejinių laidų susitikimo šventė bei renginys „Sugrįžtame dalintis“. Kiekvienais metais teikiama „Šuolio stipendija“ labiausiai per metus įvairiapusiškai patobulėjusiam IV klasės gimnazistui. Be to, alumnų asociacija prisideda prie įvairiausių kitų socialinių, visuomeninių, sielovadinių ar edukacinių projektų pačioje gimnazijoje. Mūsų organizacijos stiprybės pagrindas – suformuotų vertybių lydimas siekis bendromis jėgomis veikti dėl didesnių dalykų. Mes, jėzuitų alumnai, esame šiek tiek kitokie: žmonės, dirbantys savanoriškai, iš idėjos, skatinami dosnios širdies ir norintys gyvenime palikti pėdsaką. Juk ne be reikalo kilnesniems dalykams esame gimę.

Marija Dūdaitė,
Kauno jėzuitų gimnazijos alumnų asociacijos vicepirmininkė

SUSITIKIMAS KRAŽIUOSE

2019 m. rugsėjo 21 d. jėzuitų misijos Lietuvoje 450 metų sukaktį Kražiuose paminėjo visa ignaciškoji Lietuvos šeima – apie 20 šį dvasingumą puoselėjančių bendruomenių, prie kurių prisidėjo ir Kražių miestelio, parapijos, gimnazijos atstovai bei M. K. Sarbievijaus kultūros centro darbuotojai.

Kodėl susiburta Kražiuose?

Jeigu ne Kražiai, galbūt Lietuvoje nebūtų ir jėzuitų... Kaip tik Kražių parapijos klebonas Valerijonas Protasevičius, tapęs Vilniaus vyskupu, 1569 m. pakvietė jėzuitus į Lietuvą. 1608 m. įsikūrę Kražiuose, 1616 m. jėzuitai čia įsteigė kolegiją, tapusią svarbiausiu Žemaitijos švietimo ir religinio gyvenimo centru.

Maždaug 4 hektarų plote buvo pastatyti net 22 įvairios paskirties pastatai. Bažnyčia, kurios dabar išlikę tik pamatų akmenys, garsėjo kaip puošniausia to meto Žemaitijos šventovė. Joje buvo 12 altorių, o didžiajame kabojo Leonardo Da Vinčio paveikslas. Bažnyčia koridoriumi jungėsi su pietiniu korpusu – iki dabar išlikusiu kolegijos pastatu. Kražių kolegija turėjo turtingiausią Žemaitijoje biblioteką – beveik 6000 knygų, archyvą, fizikos kabinetą, nedidelį geologijos muziejų ir numizmatikos rinkinį. Kolegijoje veikė jėzuitų teatras, skirtas ir visuomenei. Trys Kražių kolegijos rektoriai – Žygimantas Liauksminas, Pranas Šrubauskis, Jonas Jaknavičius – teatrui kūrė pjeses ir lietuviškas giesmes. Kolegijoje dėstė poetas Motiejus Kazimieras Sarbievijus, retorikos teoretikas Kazimieras Kojalavičius. 1620–1742 m. čia veikė ir Žemaičių kunigų seminarija.

1616–1844 m. veikusi Kražių kolegija – viena iš nedaugelio to laiko Lietuvos pasaulietinių vidurinių mokyklų. Auklėtinių skaičiumi anuomet ją lenkė tik Vilniaus kolegija.

Didelė Dievo malonė ir dovana buvo Kražiuose prisiminti savo kelią, nueitą su šv. Ignacu nuo pirmojo susitikimo per vieną piligriminę kelionę prieš daugiau nei septyniolika metų, nuo jo pažinimo per jėzuitus ir Krikščioniškojo gyvenimo bendruomenę, iki apsilankymo jo kambarėliuose Romoje, kur patyriau jo artumą, gavau dėkingumo ašarų malonę... Svarbu buvo už visas tas ir kitas begalines dovanas, gautas per šv. Ignacą, per jo užtarimą, padėkoti sudedant tai į votą, kurį atnešiau šiam šventajam su užrašu: „Aš vynmedis, o jūs – šakelės. Pasilikite manyje, tai ir aš jumyse pasiliksiu."

Kražiuose aplankiau kapines. Ten – mano seneliai, krikšto mama, tetos, pusseserės, pusbroliai ilsisi. Vaikščiojau takais, kuriais jaunystėje vaikščiojo mano tėvelis. O šventėje jaučiau, kad esu šeimoje ir su šeima. Su dvasine šeima, kurios šaltinis – ignaciškasis dvasingumas, ir su kraujo šeima, kurios šaknys – Kražiuose.

Birutė Šinkūnienė, *Kaunas*

Susitikimas Kražiuose, vietoje, susijusioje su jėzuitų veikla Žemaitijoje, daugumai iš mūsų skleidėsi kaip troškimas būti kartu kiekvienoje šio renginio dalyje: bendruomenių prisistatymuose, šv. Mišiose, ekskursijoje po Kražius, kurioje buvo aplankytas M. K. Sarbievijaus kultūros centras, įsikūręs viename iš kolegijos pastatų, buvusios parapinės bažnyčios vieta, Vytauto kalnas, taip pat benediktinių vienuolyno bažnyčia, neatsiejama nuo 1893 m. tragiškų įvykių Kražiuose.

Galbūt ne vienam iš mūsų kilo mintis, kad čia susibūrė dar viena – Kražių istorinę jėzuitų misiją paminėjusi – bendruomenė, kuriai norėtųsi aplankyti ir kitas su jėzuitais susijusias vietas bei šventoves.

Neringa, *Vilniaus šv. Jonų bažnyčia*

Buvo gera jausti bendrystę, dalytis patirtimi, pasakoti ir klausytis, kuo gyvena kitos bendruomenės, priklausančios ignaciškajai šeimai, šlovinti Viešpatį dainuojant ir šokant kartu, kaip didelei šeimai, globojamai išmintingų tėvų. Smagu, kad šventė subūrė tiek daug jėzuitų bičiulių, gebančių „visame kame matyti Dievą“ net pučiant žvarbiam vėjui. Šis susitikimas buvo įrodymas, kad ignaciškosios šeimos bendrystė saugo nuo visų pasaulio vėjų, ir įkvėpimas tolesnei mūsų judėjimo veiklai.

Daiva, *bendruomenė „Sutuoktinių susitikimai“*

Tai – stebuklas. Nemaniau, kad galiu atsidurti tokiu nepaprastu laiku tokioje nuostabioje vietoje. Negaliu žodžiais nusakyti dėkingumo Dievui, kuris taip gausiai mus apdovanojo. Galėjo mane tas smarkus vėjas partrenkti bent kelis kartus. Bet vis atsirasdavo žmonių, kurie prilaiko, kurių parankės vis paprašau. Didžiausias džiaugsmas pabūti Kražiuose, kur darbavosi pirmieji jėzuitai.

T. Gediminas Kijauskas, SJ

Kaip vienas iš šventės organizatorių, labiausiai džiaugiuosi, kad susirinko didelis būrys įvairių žmonių. Ne tik iš didžiųjų miestų, bet ir kitų Lietuvos vietų, jaunimo ir vyresnių, šeimos su vaikais ir žmonės iš pačių Kražių. Turbūt pirmą kartą vienoje vietoje pamačiau tiek daug skirtingų jėzuitus mylinčių ir jų darbą vertinančių žmonių. Džiaugiuosi, kad jėzuitai, taip pat gausiai ir aktyviai dalyvavę, išnaudojo progą parodyti dėmesį savo bičiuliams. Ir aš pajutau tą dėmesį bei įvertinimą, jaučiuosi dėkingas.

Gražvydas Bareišis,
KJG alumnas ir jėzuitų bendradarbis

Ypač sužavėjo jėzuitų paprastumas ir gebėjimas Dievą atrasti visur. Taip pat patyriau gausios ignaciškosios šeimos išgyvenimą, tai – tikra bendrystės dovana. Ji skatina save dovanoti kitiems...

Ses. Saulė Belarmina, SJE

Viena mūsų mokyklos mokytoja liudijo išgyventą laisvės pojūtį ir suvokimą, kad yra jėzuitų misijos rėmai, kryptis, ašis, leidžianti saugiai jaustis ir nepaklysti, t. y. tuo pat metu ir priklausyti tinklui, ir laisvai veikti. Tai labai aiškiai buvo matyti bendruomenių prisistatyme. Visi tokie skirtingi, bet visi vienijami to paties.

Šv. Mišios buvo tikra iškilmė. Dėmesys bendruomenėms. Įtaigi homilija. Jausmus liečiantis šlovinimas. Bet... norėjosi bent po žodį iš visų tėvų jėzuitų. Ką jiems reiškia švęsti tuos 450 metų? Ir dar. Man asmeniškai labai trūko pabaigos. Tokia linksma, visko pilna diena, nors ir palydėta kapelos muzikos, tarsi liko be pabaigos – su mintimi, kad tęstųsi iki begalybės...

Giedrė Statkutė, *Šiaulių jėzuitų mokyklos direktorė*

T. V. Sadausko nuotr.

Imk mano gyvenimą

2019 m. rugsėjo 8 d. Niurnbergo šv. Klaros bažnyčioje Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijos naujokas MARIUS JOCYS po dvejus metus trukusio ugdymo naujokyne kartu su trimis kurso broliais davė pirmuosius įžadus Jėzaus Draugijoje. Šiame laiške bičiuliams – trumpai apie jo patirtį naujokyne, įžadų šventę bei tolimesnę kelionę.

Šiuo metu man dvidešimt septyneri. Gimiau ir užaugau Klaipėdoje, keturių asmenų šeimoje. Baigęs mokyklą keletą metų gyvenimiškos patirties ieškojau užsienyje. Galiausiai apsisprendžiau neignoruoti savo gilaus troškimo ir keliauti ten, kur išties noriu būti. Taip atsidūriau Vilniaus kunigų seminarijoje. Pradėjęs intensyvią dvasinę kelionę ir studijas, netikėtai atradau Jėzaus Draugiją. Prieš dvejus metus ryžausi palikti jau pradėtą kelią ir patraukiau į nuotykį būtent čia – išvykau į jėzuitų naujokyną Vokietijoje.

Patirtis Niurnbergo jėzuitų naujokyne – neįkainojama! Per tą laiką ne tik gerai susipažinau su Jėzaus Draugijos įkūrėju, jos istorija, dvasingumu, dokumentais, veikla ir pan., bet taip pat paaugau kaip asmenybė. Turėjau be galo daug įvairiausių patirčių, kurias lydėjo tiek išbandymai, tiek džiaugsmai. Bet visų svarbiausia – siekiau pažvelgti į giliausius savo širdies klodus ir atpažinti Dievo valią, išgirsti, ar jis vis dėlto kviečia skirti savo gyvenimą didesniems dalykams. Po intensyvaus maldos ir išbandymų laiko, jutau ramybę ir švelnų padrąsinimą, atvedusį iki įžadų dienos, kai suklupęs tariau: „Visagali, amžinasis Dieve, savo tėvišku gerumu ir beribiu gailestingumu Tu pašaukei mane į Jėzaus Draugiją... Imk mano gyvenimą...“ Tai buvo labai jautri akimirka. Žodžiai, vainikavę visą dvejų metų patirtį, lydės mane tolimesnėje tikėjimo ir gyvenimo kelionėje.

Po įžadų grįžau į Lietuvą atlikti kito jėzuitų ugdymo etapo – magisteriumo. Tai laikas tarp filosofijos ir teologijos studijų, skirtas praktikai ir apaštalavimui. Provincijolas skyrė man tarnystę Kauno jėzuitų gimnazijoje, kur dirbsiu sielovadininku bei mokytoju. Be to, laukia nemažai ir kitų įvairiausių veiklų. Labai džiaugiuosi vėl parvykęs į Tėvynę, kur su daugeliu galėsiu pasidalinti sukauptomis dovanomis ir toliau žengti didžiausio tikslo link!

Marius Jocys, SJ

NERIMTAI APIE TAI, KAS RIMTA

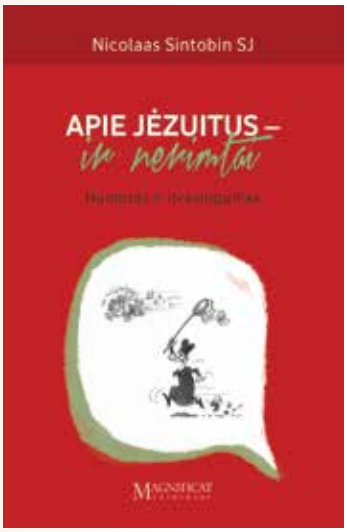

Neseniai pasirodžiusios knygelės „Apie jėzuitus – ir nerimtai. Humoras ir dvasingumas“ autorius flamandų jėzuitas t. NICOLAAS SINTOBINAS vasarą lankėsi Lietuvoje. Knygos vertėjai Jūratei Grabytei jis papasakojo, kodėl pasirinko tokį netikėtą jėzuitų ir ignaciškojo dvasingumo pristatymo būdą.

Daugiausia dirbu internete, esu sukūręs įvairių svetainių, kuriose skelbiame vaizdo medžiagą ar tekstus, padedančius žmonėms melstis bei įgyti įvairios ignaciškosios dvasinės patirties (pvz., mūsų rengiamose gavėnios ar advento rekolekcijose vienu metu dalyvauja apie 15 tūkst. žmonių). Skaitmeninėje erdvėje, kuri vis labiau dominuoja, informaciją reikia pateikti trumpai ir originaliai. Tuo rėmiausi ir rašydamas šią knygelę.

Pirmiausia parinkau 20 juokingų pasakojimų, kurie egzistuoja jau seniai ir, galima sakyti, priklauso Katalikų Bažnyčios lobynui. Dažnai šie pasakojimai iš tiesų yra labai rimti, atskleidžiantys kai ką gilaus, tik juoko forma. Pasakojimų apie jėzuitus parinkau ir teigiamų, ir šiek tiek jų atžvilgiu kritiškų. Svarsčiau, su kokiu jėzuitų gyvenimo aspektu jie siejasi, į kokią ignaciškojo dvasingumo patirtį skatina atkreipti dėmesį, ką per juos galėsiu papasakoti apie Jėzaus Draugijos istoriją, jėzuitų gyvenimo būdą, tam suteikdamas šiek tiek lengvesnę prieigą. Tačiau, nepaisant to, pati knyga yra labai rimta, ji atskleidžia, kokia yra ignaciškoji malda, jėzuitiškas dvasingumas, pedagogika, požiūris į pasaulį, padėtis, užimama Bažnyčioje, gyvenimas klusnumo įžadu, tyla – itin rimtus dalykus, tačiau, jeigu apie tai kalbėdamas esi pernelyg rimtas, daugeliui žmonių daraisi neįdomus. Kitas reikalas – jeigu siūlai žaismingą prieigą. Tam, žinoma, padeda ir piešiniai. Vienas iš mano sūnėnų vien dėl jų perskaitė knygą. Peržiūrėjo piešinius, perskaitė juokingus pasakojimus, o paskui – jau ir patį tekstą.

Šv. Ignacas sako: jeigu nori pasiekti žmones, reikia eiti pro tas duris, kurios yra atviros. Mūsų laikais – per humoro, lakoniškos minties, kūrybingo jos pateikimo duris. Dabar kaip tik šios durys yra atviros. O kartą pro jas įėjęs, patraukęs žmogaus dėmesį, gali eiti tolyn. Knyga jau išversta į 6 ar 7 kalbas, išėjo JAV, Italijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje; Libane ji išleista arabų kalba, iš ten pasiekė Libaną ir net Siriją. Vadinasi, žmonėms ji patraukli.

Pirmiausia knyga skirta tiems, kurie šiek tiek pažįsta jėzuitus. Tiems, kurie nemano, kad jėzuitas yra automobilio markė, nekelia klausimo, ar jėzuitai išvis yra krikščionys (*juokiasi*). Tačiau jos tikslas nėra pašlovinti Jėzaus Draugiją – aš kalbu ir apie kritiškus dalykus, kai kurie juokai jėzuitams nėra labai malonūs. Taip norėjau išlaikyti pusiausvyrą, o ne vien teigti, kokie mes šaunūs ar patys geriausi iš visų. Jėzuitai yra tokie pat žmonės kaip kiti, jie turi silpnybių, bet jeigu apsimetame, kad jų nematome, esame neįtikinami. Pats geriausias būdas nuginkluoti žmones, kurie turi neigiamą nuostatą jėzuitų atžvilgiu – o tokių tikrai yra – humoru bei saviironija. Pasišaipymas iš savęs žmogų išlaisvina, humoras padeda kalbėti apie rimtus dalykus pačiam nesidedant pernelyg dideliu rimtuoliu. Tai atpažįstame ir popiežiaus Pranciškaus elgesyje. Popiežius labai mėgsta juoktis, o saviironija, sugebėjimas pasijuokti iš savęs yra pasitikėjimo savimi ženklas.

Apie save...

Studijavau ekonomiką, nes norėjau įgyti svarią profesiją. Baigęs studijas, kurį laiką vidurinėje mokykloje dėsčiau ekonomiką ir religiją. Kai turi „rimtą“ profesiją, ir dėstydamas religiją esi mokinių kitaip vertinamas, nes gali kalbėti su jais, pvz., apie finansų rinką ar panašius dalykus. Ilgainiui susidomėjau ignaciškąja pedagogika ir dvasingumu, po ugdymo laiko pas jėzuitus dirbau dvasiniame centre, o dabar misija, kurią man patikėjo jėzuitai, yra internetas, apaštalavimas skaitmeninėje erdvėje. Taip pat nemažai rašau, jau esu išleidęs tris knygeles. Viena iš jų vadinasi „Ką Dievas veikė prieš pasaulio sukūrimą“, paantraštė: „Penkiasdešimt vienas, ir dar papildomas, klausimas apie krikščionių tikėjimą“. Taigi 52 klausimai, pvz.: ar Dievas buvo žmogus? ar Jėzus iš tiesų gyveno? ar Jėzus juokėsi?, Marija – mergelė; ką tai reiškia? Į kiekvieną klausimą atsakoma daugiausia 300 žodžių, t. y. labai trumpai, teologiškai teisingai (knygą įvertino rimti teologai), bet be specifinių terminų, kad galėtų suprasti visi. Yra piešinių – kaipgi be jų? Jie ir rimti, ir juokingi.

Taip pat ieškau internete įvairių filmuotų siužetų ir siūlau juos kaip medžiagą maldai. Neseniai jais remdamasis vedžiau rekolek-

cijas vienuoliams benediktinams ir labai gerai pavyko. O kur jauni žmonės šiandien leidžia laiką? Internete. Ir daug kas peržiūri tai, kas paskelbta *Youtube*. Taigi čia tam tikra inkultūracija, aš einu per tas duris, kurias tie žmonės atveria. Ne ignoruodamas šiandienos kultūrą, ne jos nepaisydamas, bet joje ir per ją.

Savo interneto svetainėje turiu apie 500 įvairiausių trumpų siužetų iš *Youtube'o*. Prie kiekvieno pateikiu klausimų ignaciškajai meditacijai. Tie siužetai visiškai nekalba nei apie Dievą, nei apie Jėzų. Mano šalyje, kviesdamas žmones kartu skaityti Šventąjį Raštą, retą sudominsi, bet jeigu pakviesi pažiūrėti *Youtube'ą*, jie sutiks. Tokioje situacijoje aš darau, ką galiu, matau, kad tai sulaukia atgarsio, o paskui sakau: Viešpatie, tai Tavo darbas. Tavo Bažnyčia. Šventoji Dvasia, parodyk mums kelią...

Pvz., vedžiau konferenciją apie populizmą. Dauguma dalykų, apie kuriuos kalba populistai, yra tiesa. Dėl to jie tokie patrauklūs ir sėkmingi. Bet nereikia pasiduoti jų bauginimams – tai yra neteisinga. Juk ir Jėzus mums sako: nebijokite! Jeigu leisi baimei tave užvaldyti, nieko negalėsi padaryti. Darykime viską, ką galime, tikėdami, kad Dievas irgi darbuojasi ir šiais laikais, tik kitokiu būdu.

...ir Krikščioniškojo gyvenimo bendruomenę

Esu jėzuitų alumnas, bet ignaciškąjį dvasingumą atradau per Krikščioniškojo gyvenimo bendruomenę. Baigdamas universitetą, tapau jos nariu. O po dvejų metų tai mane nuvedė pas jėzuitus. Būdamas bendruomenėje, atlikau dvasines pratybas, labiau pažinau ignaciškąjį dvasingumą. Dabar esu bendruomenės grupelės palydėtojas ir daug prisidedu prie jos narių ugdymo tiek Olandijoje, tiek ir visoje Europoje. Šią vasarą vedžiau 5 ar 6 ugdymo sesijas.

Šios bendruomenės stiprioji pusė ta, kad žmonės kartu keliaudami vis labiau susipažįsta su ignaciškosiomis priemonėmis, padedančiomis jiems atrasti Dievą kasdieniame gyvenime. Ir tai daro ne pavieniui, bet kartu, palaikydami vieni kitus bendruomenėje, kuri yra dar ir ugdymo vieta. Labai svarbu, kad krikščionis ugdytų savo tikėjimą, dvasingumą. Patirtis svarbi, bet žinių irgi reikia. Antra vertus, aplink mus – labai daug vienišų žmonių. Netgi savo šeimose jie yra vieniši kaip krikščionys. O čia jiems atveriama bendruomenė, Bažnyčia, tai, ko parapijos ne visada gali pasiūlyti, ypač – jeigu yra negyvos, neveiklios.

Aš vedu labai daug konferencijų apie ignaciškąjį dvasingumą ir visada baigdamas pabrėžiu, kad jis tinka ne visiems. Nuolatinė peržvalga ir įžvalga kai kam kelia didelę įtampą. Laimei, Bažnyčioje yra daug įvairių dvasingumų, tinkančių įvairiems žmonėms. Ignaciškoji tradicija didinga, ja susidomėjo ir protestantai, bet suabsoliutinti jos nederėtų. Būkime laisvi jos atžvilgiu.

Iliustracijos iš knygos „Apie jėzuitus – ir nerimtai. Humoras ir dvasingumas“

Šventė Čikagoje ir Lemonte

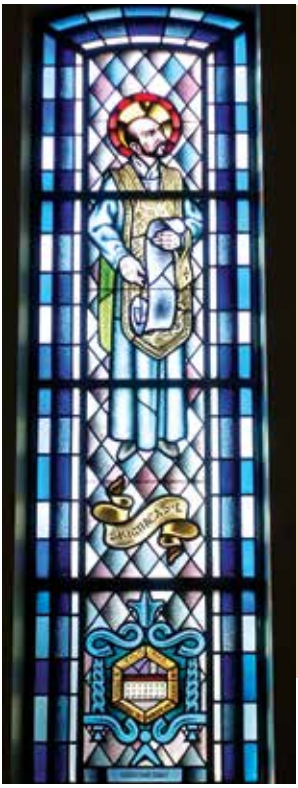

Šv. Ignacas. Vienas iš 6 vitražų Jaunimo centro koplyčioje.

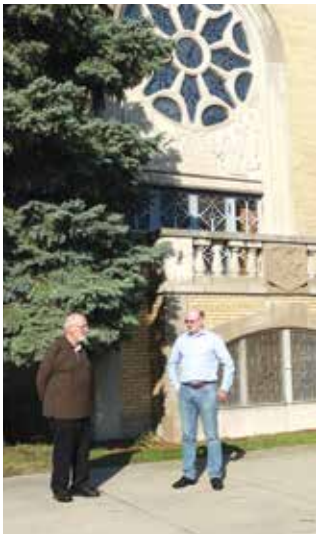

T. Antanas Saulaitis ir t. Artūras Sederevičius prie koplyčios, kurios fasade įamžintas jėzuitų atvykimas į Vilnių 1569 m.

2019 m. rugsėjo 29 d. į Jaunimo centro koplyčią Čikagoje gausiai rinkosi maldininkai drauge su iš Lietuvos atvykusiais ir JAV dirbančiais lietuviais jėzuitais paminėti jėzuitų misijos Lietuvoje jubiliejinės sukakties. Po šv. Mišių, kurias, vadovaujant jėzuitų provincijolui t. Vidmantui Šimkūnui, aukojo net penki tėvai jėzuitai, šventė tęsėsi Jaunimo centro kavinėje. Dalyvių gausa priminė senus laikus, kada šioje vietoje vykdavo įvairūs renginiai, į kuriuos prigužėdavo daug žmonių. Vėliau visi buvo pakviesti į Čiurlionio galeriją pažiūrėti parodos „Misijų stotelės. Lietuvių jėzuitų misionierių šimtmečio kelias“. Šventės dalyvius pasveikino ir iš Lietuvos atvykusiais jėzuitais pasidžiaugė Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius. Parodos eksponatus apžiūrintys popietės dalyviai turėjo daug klausimų t. Antanui Saulaičiui – gyvajai buvusių Čikagos jėzuitų namų ir Jaunimo centro istorijai.

Antrojoje programos dalyje buvo rodomas filmas, sukurtas lietuvių jėzuitų misijos Lietuvoje 400 metų sukakčiai paminėti. Filmą prieš daugelį metų susuko t. Algimantas Kezys, SJ, o muziką sukūrė t. Bruno Markaitis, SJ. Jame vaizdžiai pasakojama jėzuitų atvykimo į Lietuvą istorija ir aptariama jėzuitų veikla tarp lietuvių kituose kraštuose, ypač Amerikoje. Filmui pasibaigus atsakydamas į žiūrėjusiųjų klausimus t. A. Saulaitis pasidžiaugė, kad nors jėzuitų Jaunimo centre nebėra, čia tebeveikia lituanistinė mokykla, Čiurlionio galerija, vyksta įvairūs renginiai.

Jėzuitų misijos jubiliejaus minėjimo JAV išvakarėse Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai gausiai rinkosi į Pasaulio lietuvių centre Lemonte vykusį naujausios t. Antano Saulaičio knygos vaikams „Kaip pradėti tikėti?“ pristatymą. Tai jau antroji klausimų-atsakymų knyga vaikams, kurioje t. Antanas paprastai ir šiltai atsako į sudėtingus vaikų klausimus apie Dievą, tikėjimą, Bažnyčią.

Vilniuje naujoji t. Antano Saulaičio knyga pristatyta Šv. Jonų bažnyčioje.

Laiškas Jonui Stintai*

Mielasis Jonai,

aną vasarą buvome prie Nemuno. Kadangi abu priklausome Karosų Gaudymo Bendrijai, mokėmės teisingai sugauti savo žuvį. Žvejybos įgūdžius tobulinu toliau. Šįkart tai darome prie mažesnės, bet sraunesnės Vilnelės upės...

Atvažiavusi dairausi, kokia kompanija šiemet žvejos. Yra matytų veidų. Po žuvelę net ant kelių mašinų galinių buferių užklijuota. Tarp patyrusių patekau!

Šįkart asmeninius trenerius paskirstė be ceremonijų. Labai gerai, nereikės galvoti, gal ne tą pasirinkau, gal kitas žuvingesnes vietas parodytų… Man teko energinga sportiška moteriškė. Patikėk, Jonai, ji tikrai žino, kaip žuvį gaudyti.

Kadangi abu jau esame po keletą savaičių tokiuose mokymuose praleidę, skubu patikinti, kad taisyklėse pakeitimų nėra: tyloje, savo teritorijoje, savo laiku, savo kabliukais…

Sąlygos čia puikios, žūklės nepramigsi! Jei tik nori ilgiau snustelėti, tuoj už lango gaidys gerklę paleidžia. Čia aiškina, kad jo giesmė reiškia „Aleliuja!“, bet man tai nuolat girdisi: „Tinginy tu!“ Ir kaip tie gaidžiai iki šiol gyvi tebelaksto? Mano tėviškėj gaidiena tradiciškai patiekiama Petrinių stalui... Labiausiai gaidžių giesmės erzina mūsų vyriausiąjį instruktorių, bet ryšio tarp jo ir šv. Petro man išsiaiškinti nepavyko.

*Taigi, pradedam. Rytais pagrindinis instruktorius nurodo, kur ir kokių žuvų galima sugauti, tad, lydimi asmeninių trenerių, bandom. Tiesa, leidžia gaudyti ir tinklais! Tik jį reikia pačiam nusimegzti. Man kažkaip sunkiai su tais tinklais sekasi. Jei didelis – tai skylėtas, jei smulkiomis akimis – mažiukas, įkliūna tik žolės ir mailius. O užmesti didelį ir tankų, pats supranti, – ne mano jėgoms. Taigi neduodu ramybės trenerei, bet ji liepia pačiai plūktis. Bet ir ji stengėsi, paskutinę dieną net krioklį kambary pademonstravo.** Pati per vandenį brido, man kojų sušlapti neleido. Dabar jau tikrai įsitikinau, koks mylimas vaikas esu! Ar atsimeni, kaip mus dėl tokių abejonių barė treneris prie Nemuno?..*

Bet grįžkime prie žuvų… Taigi bandau, dažniausiai – meškere, ir dar plonu valu. Žuvies tai čia yra! Ir draugija man patinka, nors visi tyli lyg vandens į burną prisisėmę. O juk

---

* Jono Stintos rekolekcijų, arba Didžiosios žūklės, įspūdžiai spausdinti žurnalo „Laiškai bičiuliams“ 32-ame numeryje (2017 m. ruduo-žiema).

** Priešpaskutinę žvejybos dieną liūtis užliejo rūsį, kuriame trenerė vesdavo instruktažą. Keturis kibirus vandens iš ten susėmė.

taip knieti pasirodyti, kai tinklely randi kokį didesnį žvyną prilipusį. Apsižvalgau, matau, kad ir kitų akys žiba. Gal jie jau ne vieną sidabrašonę sugavo, ką čia aš vis su žvynais…

Apie laimikį. Oi, Jonai, buvo... Kai kantriai rymojau savo vietoje, svajodama apie žuvų pilną valtį, buvo nuskaidrėjęs vanduo ir lyg kas blykstelėjo. Rodos, jau jau – ir sučiupsi…. Va, dėl tokių momentų mes čia ir važiuojam, dėl to verta ilgėliau prie vandens parymoti.

Pabaigai – apie maistą… Abu žinom, kad vienas laiškų rašytojas ir žvejys rašė: „Iškovojau gerą kovą, baigiau bėgimą." Koks bėgimas?.. Pasvajok, kai gauni trejus pietus per dieną. O prie bendro stalo azartas paragauti dar ir šio, ir ano. Žinant mano ugningą būdą, sunku susiturėti. Prisivalgius taip į lovą traukia… Jei ne tie pareigingieji gaidžiai, išvažiuodama būčiau jau nebe į riebią sardinę, bet į kimštą antį panaši.

Žuvies nedavė nė karto (silkės neminėsiu, anokia čia žuvis, mėnesį sūryme pūdyta)! Matyt, kiekvienas tylomis savo žuvienę verda arba kaip aš – nedideles žuveles planuoja savo tvenkiniuose paauginti.

Iš kiaušinių, beje, buvo kartą vakarienei omletas, tad darau išvadą, kad gaidžiai čia kitam tikslui laikomi.

Tai va, Jonai, baigiu laišką ir įspūdžius. Abu suprantame, kaip tokie susibūrimai reikalingi ir kiek patirties žvejojant suteikia! Tad klijuoju ir ant savo mašinos buferio žuvelę, turėdama vilties kada nors sugauti Gyvenimo Žuvį! To ir tau linkiu.

Auksė Kuojytė, *Pavilnys, 2019 08 09*

Astės Masiukaitės piešinys

Nufotografavusi klasę, mokytoja įtikinėja vaikus nusipirkti nuotrauką:
– Pagalvokite, kaip bus įdomu, kai vėliau žiūrėdami į ją sakysite: „Štai čia Petriukas, dabar jis advokatas. Štai čia Mykolas, dabar – garsus gydytojas.“
Klasės gale pasigirsta tylus balsas:
– Štai – mūsų mokytoja, dabar jau mirusi.

Kokią Šventojo Rašto citatą labiausiai mėgsta boksininkai?
– Geriau duoti negu gauti.

Ar žinote, kas yra bendra tarp Jėzaus ir šių laikų vaikų? Ir anuomet, ir dabar vaikai gyvena namuose maždaug iki 30 metų ir, jei ką nors juose daro, tai yra stebuklas.

Katechetė klausia vaiko:
– Ar žinai, kas yra Biblijoje?
– Manau, tikrai gerai žinau, ką ten galima rasti.
– Na, ir ką?
– Ten yra mano brolio draugės nuotrauka, cheminės valyklos čekis, mūsų katino uodegos galiukas, kurį netyčia nukirpau, ir „Pizza Jazz“ kuponas.

Po ilgo muzikinio intarpo per radiją pasigirsta: „Mes papasakosime jums apie Viešpatį Jėzų Kristų ir jūs įgysite dvasios ramybę bei pasitikėjimą savimi. Angelai saugos jus, kad ir kur keliautumėte.“ Laida baigiama žodžiais: „Visos reklamuojamos prekės ir paslaugos sertifikuotos.“

Tarp žmonių, išėjusių iš bažnyčios, pasigirsta šūksniai!
– Broliai, aš vėl vaikštau! Aš vėl vaikštau!
– O! Kaip įvyko stebuklas?
– Pavogė mano mašiną.

Mama plauna virtuvėje indus ir stebisi, kodėl vaikų kambaryje taip tylu. Pravėrusi duris žvilgteli vidun ir mato, kad vaikai žaidžia Mišias. Patenkinta grįžta į virtuvę tęsti ruošos. Po keleto minučių vaikų kambaryje pasigirsta triukšmas ir barnis. Nustebusi mama klausia:
– Vaikai, kas atsitiko? Pas jus gi Mišios vyksta.
– Mišios jau baigėsi, dabar prasidėjo parapijos susirinkimas.

Vaikas gavo dovanų naujutėlaitę dviejų eurų monetą ir ketino už ją nusipirkti ledų.
– O ar nenorėtum paaukoti jos bažnyčioje, – klausia šeimoje lankęsis kunigas.
– Galvojau apie tai, tėve, bet priėjau prie išvados, kad verčiau nusipirksiu ledų, o šį pinigą tegul jums paaukoja ledų pardavėja.

Bažnyčios raštinėje suskamba telefonas.
– Alio! Ar čia 38 45 91?
– Taip.
– Čia VŽIK?
– Ne, jūs pataikėte į bažnyčios raštinę.
– O, Dieve! Atsiprašau!

Paremkime VU akademinę sielovadą

Šiais mokslo metais atnaujinus Vilniaus universiteto studentų sielovados projektą, čia ir toliau siekiama krikščioniškai ugdyti jaunus žmones:

- *vadovaujantis jėzuitų principu* cura personalis *skirti dėmesio kiekvienam;*
- *suteikti saugią erdvę dvasiniam palydėjimui ir konsultacijoms;*
- *rengti tikėjimą ugdančius seminarus;*
- *pasiūlyti jaunimui patrauklią liturgiją, joje didesnį dėmesį skiriant Dievo žodžiui ir jo apmąstymui, o po šv. Mišių – diskusijoms įvairiomis aktualiomis temomis prie agapės stalo;*
- *kassavaitiniuose Vilniaus universiteto MAG+S klubo susitikimuose padėti studentams pasirengti 2020 metų vasarą vyksiančioms tarptautinės savanorystės misijoms Indijoje.*

Nuoširdžiai prašome paremti mūsų pastangas, taip prisidedant prie Lietuvos akademinio jaunimo dvasinio ugdymo.

VU kapelionas
t. Eugenijus Puzynia, SJ

Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincija
Didžioji g. 34, LT-01128 Vilnius
Tel. (8-5) 212 17 15, faks. (8-5) 212 18 76
Įm. k. 191893936
AB SEB banko kodas 70440
A. s. LT34 7044 0600 0112 3231

Apsilankykite *jezuitukelias.lt*

Projektą finansuoja

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

Laiškai bičiuliams 2019 2 (36)

Išeina du kartus per metus
Leidžia VšĮ Jėzuitų ekonomo tarnyba
Didžioji g. 34, LT-01128 Vilnius

Redaktorė
Jūratė Grabytė

Dailininkė
Jūratė Tamošiūnaitė-Karašauskienė

Stilistė
Eglė Gudavičienė

Tiražas 1,5 tūkst. egz.

ISSN 1648-4304